

การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล
(ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
เมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

วิจักขณ์ เพชรนุช

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
เมษายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ วิชาคุณ เพชรนุช ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุณี หงษ์วิเศษ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนีย์ ธารเสนา)

วันที่....11....เดือน.....เมษายน.....พ.ศ....2560.....

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือ คุณดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลาย ๆ ฝ่ายทั้งด้านสติปัญญา กำลังกาย และกำลังใจ ซึ่งผู้วิจัยมีความสำนึกถึงความเมตตา และจดจำไว้เสมอ

ขอขอบพระคุณ ดร.กฤษฎา นันทเพ็ชร อาจารย์ที่ปรึกษาหลักผู้ควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งได้ให้การดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี รวมถึงได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นอย่างมากในการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ตั้งแต่เริ่มทำการศึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี และปลุกฝังให้ผู้วิจัยมีความพากเพียรในการศึกษา ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำงานนิพนธ์ในครั้งนี้ และทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมได้อย่างเหมาะสม ขอขอบพระคุณ พ.จ.อ.ธนาพนธ์ กระตุคนาค รักษาการหัวหน้าฝ่ายพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำ เสนอแนะ ให้ข้อมูลต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกในการประสานงานตลอดการทำวิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ นายมณูญ วงษ์เสนา ประธานชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ พร้อมทั้งคณะกรรมการ และประชาชนในชุมชนทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และมอบความเมตตา ด้วยดีตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจนครบถ้วนและสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 10-1 ปีการศึกษา 2558 ทุก ๆ คนที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขมาตลอดการศึกษา และคอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาในด้านงานวิชาการเสมอมา เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน ส่งเสริมในการศึกษาด้วยความรักและห่วงใยมาโดยตลอด จนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ ในการทำงานนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จผลทุกประการ

วิจักขณ์ เพชรนุช

58930010: กลุ่มวิชา: การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน; รป.ม. (การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน)
 คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน/ โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล/
 โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ/ เมืองพัทยา
 วิจัยขั้น เพชรนุช:การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับ
 ตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
 เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (PEOPLE PARTICIPATION IN SUB-DISTRICT LIVING
 ENHANCEMENT PROJECT (5 MILLION BAHT FOR EACH SUB-DISTRICT): A CASE
 STUDY OF PROJECT OF ORGANIC FERTILIZER PRODUCTION BY BAAN NEON TANG
 RODFAI COMMUNITY IN PATTAYA CITY, CHON BURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงาน
 นิพนธ์: กฤษฏา นันทเพ็ชร, ปร.ด. 106 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพื่อ
 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่
 ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
 เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตในพื้นที่ชุมชน
 บ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีที่เข้าร่วมโครงการ ฯ
 จำนวน 194 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน (Standard deviation) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test และ One-way ANOVA
 ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
 รองลงมาคือด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ และด้านการดำเนินงาน ตามลำดับ ส่วนการ
 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่
 ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน
 และตำแหน่งในโครงการ ฯ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
 แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน
 ต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการ ฯ ไม่แตกต่างกัน

58930010: MAJOR: PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT; M.P.A.
(PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT)

KEYWORDS: PEOPLE PARTICIPATION / SUB-DISTRICT LIVING ENHANCEMENT
PROJECT/ PROJECT OF ORGANIC FERTILIZER PRODUCTION/ BAAN
NEON TANG RODFAI COMMUNITY/ PATTAYA CITY

WICHAK PETCHNUCH: PEOPLE PARTICIPATION IN SUB-DISTRICT LIVING
ENHANCEMENT PROJECT (5 MILLION BAHT FOR EACH SUB-DISTRICT): A CASE
STUDY OF PROJECT OF ORGANIC FERTILIZER PRODUCTION BY BAAN NEON TANG
RODFAI COMMUNITY IN PATTAYA CITY, CHON BURI PROVINCE. ADVISOR:
KRISDA NANTAPETCH, Ph.D. 106 P. 2017.

The purposes of this study were to investigate and compare a level of public participation in a 5-million baht-sub-district living enhancement project. It focused on a project of organic fertilizer production initiated by Baan Neon Tang Rodfai community, located in Pattaya City, Chon Buri Province. The subjects participating in this project were 194 people living in Baan Neon Tang Rodfai community in Pattaya City, Chon Buri Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation. To compare the means, the tests of t-test and One-way ANOVA were administered.

The results of the study revealed that level of public participation was at the highest level. When considering each aspect of participation, the one in relation to receiving benefits was rated the highest, followed by the aspects relating to evaluation, decision-making, and implementation, respectively. In addition, based on the results from the comparisons, it was shown that there were statistically significant differences in the level of participation in the a project of organic fertilizer production initiated by Baan Neon Tang Rodfai community in Pattaya City, Chon Buri Province among the subjects who had different gender, age, occupation, educational level, amount of monthly income, position rank in the project at a significant level of .05. Finally no statistically significant difference was found in the level of participation in the project of organic fertilizer production initiated by Baan Neon Tang Rodfai community among the subjects who had different length of residency in the community.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	9
หลักการและแนวทางการดำเนินงานของโครงการตามมาตรการส่งเสริม ความเป็นอยู่ระดับตำบล	26
แนวทางดำเนินงานโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี	33
สภาพทั่วไปของพื้นที่ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
วิธีการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ	55
4 ผลการวิจัย	57
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตาม มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี	60
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	66
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	88
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก	95
ภาคผนวก ข	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 รายละเอียดกิจกรรมภายใต้โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล.....	35
2-2 รายละเอียดวงเงินงบประมาณ	36
2-3 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงตัวแปรอิสระ	50
2-4 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงตัวแปรตาม	51
4-1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
4-2 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการตัดสินใจ	60
4-3 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการดำเนินงาน	61
4-4 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านผลประโยชน์.....	62
4-5 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการประเมินผล	64
4-6 ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาพรวมการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ในโครงการ โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี	65
4-7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน บ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ.....	66
4-8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ.....	66
4-9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ.....	67
4-11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	69
4-12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	69
4-13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	70
4-14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	71
4-15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของ ประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	72
4-16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	73
4-17 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	75
4-19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของ ประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	76
4-20 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ ประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน	77
4-21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม ของประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน	77
4-22 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามตำแหน่งใน โครงการ ฯ.....	78
4-23 การสรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	79

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2-1 วงจรการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff.....	14
2-2 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับอำนาจของรัฐบาล ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อกัน	19
2-3 บันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้น ของ Arnstein.....	22
2-4 แผนที่ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ	40

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจไทยประสบภาวะชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2558 เศรษฐกิจไทยขยายตัวที่ร้อยละ 2.9 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่ต่ำกว่าระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการส่งออกสินค้าที่หดตัว เนื่องจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง และผลผลิตและราคาพืชผลเกษตรสำคัญต่าง ๆ ปรับลดลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งในช่วงที่ผ่านมา และความผันผวนของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก อันส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงรายได้เกษตรกรที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและกำลังซื้อของประชาชนผู้มีรายได้น้อยลง ประกอบกับการลดลงของการเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการจึงส่งผลให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนชะลอตัว (สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2558)

กระทรวงการคลังได้เสนอมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยใช้หมู่บ้านและตำบลเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศเพื่อกระจายการลงทุนไปในพื้นที่ต่าง ๆ ในต่างจังหวัด และผลักดันให้เกิดการพัฒนาในท้องถิ่นและภูมิภาคอย่างทั่วถึง โดยมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย ซึ่งหนึ่งในมาตรการดังกล่าวได้แก่ มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย รวมถึงประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่งมีผลกระทบต่อกำลังซื้อของประชาชนผู้มีรายได้น้อยอ่อนแอ โดยมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล จะช่วยให้เกิดการจ้างงาน การบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท จำนวน 7,255 ตำบล คิดเป็นเงิน 36,275 ล้านบาท ต่อมาเมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2558 และมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2558 เห็นชอบมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยมาตรการที่ 2 การส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงานการบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับตำบลตำบลละ 5 ล้านบาท (สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2558)

มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ในเขตพื้นที่ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 5 โครงการ วงเงินงบประมาณสนับสนุน 5 ล้านบาท ได้แก่ พื้นที่เขตเทศบาลเมืองหนองปรือ ประกอบด้วย โครงการขุดลอกลำรางสาธารณะ ตำบลหนองปรือ ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ จำนวนเงิน 1,363,000 บาท โครงการปรับปรุงศูนย์เอนกประสงค์ผู้สูงอายุ ตำบลหนองปรือในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ จำนวนเงิน 1,637,000 บาท และในเขตพื้นที่เมืองพัทยาประกอบด้วย โครงการบูรณะซ่อมแซมอาคารที่ทำการชุมชนวัดบุญญ์ถัญจนาราม จำนวนเงิน 104,000 บาท โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์ จำนวนเงิน 561,000 บาท และ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ ตำบลหนองปรือ เมืองพัทยา จำนวนเงิน 1,335,000 บาท (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

จากโครงการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า โครงการส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและระบบสาธารณูปโภคแทบทั้งสิ้น ขณะที่โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ ตำบลหนองปรือ เมืองพัทยาเป็นโครงการต่อเนื่องที่สามารถต่อยอดและสร้างรายได้ซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงานการบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น กล่าวคือ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมการประกอบของคนในชุมชน เนื่องจากการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เป็นการดำเนินการคัดแยกขยะต้นทางจากครัวเรือนแล้วใช้จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพหมักใส่ถังพลาสติกตั้งไว้ในแต่ละครัวเรือน เมื่อครบกำหนดจะได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเหลว คือ น้ำหมักชีวภาพและของแข็งที่เป็นกากอาหาร ซึ่งเป็นวัตถุดิบส่วนหนึ่งจะนำมาเป็นส่วนผสมของปุ๋ยอินทรีย์โดยวัตถุดิบเหล่านี้ก็คือ เศษอาหาร ซึ่งเป็นขยะอินทรีย์ที่เกิดขึ้นในแต่ละครัวเรือนทุก ๆ วัน เพียงแต่ทุกครัวเรือนช่วยกันมีส่วนร่วมในการคัดแยกและนำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งผลผลิตจากปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จะนำไปใช้ในชุมชนและจำหน่ายเป็นรายได้ของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งก็ส่งผลให้เกิดการจัดการมูลฝอย ส่วนที่เป็นอินทรีย์สาร ถูกนำมาใช้ประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ยังช่วยลดการเกิดกลิ่นเหม็นเน่าในถังขยะที่รอการจัดเก็บจากเมืองพัทยาและลดการรั่วไหลของน้ำขยะมูลฝอยออกจากรถที่มากับขยะหรือขนถ่าย ซึ่งส่งผลดีต่อภาพรวมของเมืองพัทยาที่เป็นเมืองท่องเที่ยวและในระดับชุมชนที่เกิดการมีส่วนร่วมของทุกครัวเรือนที่ช่วยกันคัดแยกขยะต้นทางชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ ถือได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นชุมชนนำร่อง 1 ชุมชนจากชุมชนทั้ง 42 ชุมชน ของเมืองพัทยา เป็นชุมชนที่มีความพร้อม ที่เข้าร่วมกิจกรรม การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชน เพื่อลดปริมาณมูลฝอยของเมืองพัทยา โดยการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางโดยได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนเป็นอย่างดี ในด้านการจัดการขยะและแปรรูปเป็นรายได้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์สร้างรายได้กลับสู่ครัวเรือนซึ่งสะท้อนนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของ

ประชาชนอย่างแท้จริง (สำนักพัฒนาสังคมเมืองพัทยา, 2558)

การดำเนินโครงการในท้องถิ่นหรือชุมชนจะบรรลุผลได้ ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 4) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไป ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบ เปิดกว้างคือเป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจการลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติขณะเดียวกันกับ อรรถ กักผล (2552, หน้า 17-18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบายกระบวนการบริหาร และการตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริงสรุปได้ว่าการ พัฒนาหรือการกระทำกิจกรรม อันส่งผลต่อประชาชนนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็น สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาล หรือท้องถิ่นต้องการให้ บรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น โครงการนี้มีการดำเนินการมาระยะเวลาหนึ่งปีและยังไม่มี การดำเนินการวัดผลอย่างเป็นระบบ แต่เนื่องด้วยภาคประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการ ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อทราบถึงระดับของการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการของภาครัฐผ่านมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับ ตำบล เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้วางแผนและ ดำเนินงานของโครงการอื่น ๆ เพื่อขยายผลการมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนอื่นในเมือง พัทยา ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีจากประชาชนในโครงการอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน และตำแหน่งในโครงการ ฯ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
2. ประชาชน ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
3. ประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
4. ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
5. ประชาชน ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
6. ประชาชน ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน
7. ประชาชน ที่มีตำแหน่งในโครงการ ฯ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจากศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน และตำแหน่งในโครงการ ฯ ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน วิโรจน์ ชำนาญการ, 2549, หน้า 10-11)

ตัวแปรตามประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งได้ประยุกต์จากแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน คำรงเกียรติ วิโรจน์พันธ์, 2552, หน้า 18-19)

ตัวแปรอิสระ

- เพศ
- อายุ
- อาชีพ
- ระดับการศึกษา
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน
- ตำแหน่งในโครงการ ฯ

ตัวแปรตาม

- การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี
- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 - การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
 - การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งได้ประยุกต์จากแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน คำรงเกียรติ วิโรจน์พันธ์, 2552, หน้า 18-19) แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาในพื้นที่ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยศึกษาจากประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เข้าร่วมโครงการ ฯ จาก 73 ครัวเรือน จำนวน 373 คน (สำนักพัฒนาสังคมเมืองพัทยา, 2559)

ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาในครั้งนี้จะเริ่มดำเนินการศึกษาในระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 7 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง พฤติกรรมของประชาชนในการ คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ การดำเนินงาน และการรับผลประโยชน์ ในกิจกรรมโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง พฤติกรรมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นเพื่อตัดสินใจในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ตามโครงการผ่านการทำประชาคมปรึกษาหารือถึงความต้องการที่จะร่วมดำเนินกิจกรรมโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง พฤติกรรมของประชาชนในกิจกรรมโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยการช่วยกันคัดแยกขยะอินทรีย์จากต้นทางของแต่ละครัวเรือนเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และประชาสัมพันธ์บอกต่อเพื่อน

บ้านหรือญาติพี่น้องที่อาศัยภายนอกชุมชนให้รู้จักการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือน และนำกลับมาใช้ประโยชน์

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง พฤติกรรมของประชาชนที่ได้จากการดำเนินงานกิจกรรม โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในด้านส่วนบุคคล ได้แก่ การสร้างรายได้จากการคัดแยกขยะ ผลผลิตจากปุ๋ยอินทรีย์ หรือผลประโยชน์ต่อส่วนรวมช่วยกำจัดขยะมูลฝอยจากครัวเรือนให้มีปริมาณลดน้อยลง คุณภาพอากาศที่ดีจากการลดลงของก๊าซคาร์บอน ไดออกไซด์จากขยะอินทรีย์ และลดก๊าซเรือนกระจกขยะประเภทอื่น ๆ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง พฤติกรรมของประชาชนที่ร่วมกันติดตามประเมินการดำเนินงานรวมถึงเข้าร่วมประชุมสรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรม โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ

โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) หมายถึง โครงการของรัฐบาลในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของผู้มีรายได้น้อยส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลที่ช่วยในการก่อให้เกิดการจ้างงาน การบริโภค และการลงทุนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น โดยผ่านการจัดสรรงบประมาณให้ตามตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ที่ได้มีบทบาทในการร่วมมือดำเนิน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ ระดับตำบลของรัฐบาล

โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ หมายถึง โครงการภายใต้นโยบาย มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลของรัฐบาลที่เล็งเห็นถึงปัญหาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอย โดยเปลี่ยนจากวิกฤตให้เป็นโอกาสพลิกขยะให้เป็นทองคำ โดยสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะที่เกิดขึ้นในเมืองพัทยาแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ผลิตเพื่อใช้งาน และสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

ตำแหน่งใน โครงการ ฯ หมายถึง สถานภาพของประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล โดยแบ่งเป็น กรรมการ และผู้เข้าร่วมโครงการ

กรรมการ หมายถึง ประชาชนที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการดำเนินงาน และบริหารงานโครงการโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ผู้เข้าร่วมโครงการ หมายถึง ประชาชนในชุมชนบ้านเนินทางรถไฟที่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลของรัฐบาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการมีระดับส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
2. ทราบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
3. นำผลการศึกษาส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ที่ได้ไปใช้กับการดำเนินงานของชุมชนอื่นในเมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการศึกษา โดยผู้วิจัยจะแบ่งสาระสำคัญในการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ประเภทและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม
 - 1.3 ระดับของการมีส่วนร่วม
 - 1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. หลักการและแนวทางการดำเนินงานของโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล
3. แนวทางดำเนินงานโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี
4. บริบทสภาพทั่วไปของพื้นที่ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เป็นหัวใจสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่บรรลุตามเจตจำนงของการดำเนินงานตามที่ได้ตั้งไว้ จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีนักวิชาการให้นิยามความหมายไว้หลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งเป็น 2 กลุ่มความคิด ดังนี้

กลุ่มแรก มองว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเรื่องของการตัดสินใจ ซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนด

นโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือเป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการซึ่งประกอบไปด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบายกระบวนการบริหารและการตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริงทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำ และมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ

โดยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ไม่ใช่การจัดเวทีการมีส่วนร่วมเพียงครั้งเดียวตัวอย่างเช่น ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบจากทฤษฎีการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเกิดความรู้สึก และความต้องการว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระมีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกัน สามารถจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมถึงสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสามารถขยายเครือข่ายในเขตพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นการใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการดำเนินงาน (Implementation) ด้วยเช่นการจัดองค์การกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น และการตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของผลประโยชน์ (Benefits) การประเมินผล (Evaluation) ในกิจกรรมการพัฒนาด้วย

ซึ่งนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายในกลุ่มนี้ประกอบไปด้วย Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน วิโรจน์ ชานาญการ, 2549, หน้า 9); เกรย์ตัน, เจมส์ แอล (2551, หน้า 3); อร์ทัย กักผล (2552, หน้า 17-18) และอนุรักษ์ นิยมเวช (2554)

กลุ่มที่สอง มองการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นอำนาจ และสิทธิของประชาชน ที่ควรมีในการแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมที่กระทบต่อคนส่วนรวม กล่าวคือ การที่ประชาชนที่อยู่ร่วมกันในชุมชน แสดงออกถึงความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือ เพื่อให้กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน ที่ต้องดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันต่อไปโดยปกติสุข ปัจจุบันวิถีชีวิตของประชาชนถูกรบกวนจากสิ่งต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมทำให้เกิดสภาพการต่างคนต่างอยู่มุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองให้อยู่รอดไปในแต่ละวันไม่มีความสนใจต่อสังคมรอบข้าง ทำให้ปัญหาตามมาหลายด้านที่นับวันจะเพิ่มมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ซึ่งกันและกัน ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ตรงกับความต้องการของทุกคน

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง อำนาจประเภทหนึ่งของประชาชนและเป็นกระบวนการการจัดสรรอำนาจ (Redistribution of power) โดยส่งเสริมให้ประชาชนผู้ไร้ซึ่งอำนาจ (The Have-nots) ที่มักไม่มีโอกาส ถูกกีดกัน หรือ ถูกแยกออกจากกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจทั้งหลายให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังใน กระบวนการดังกล่าว กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์ให้ประชาชนซึ่งไร้ซึ่งอำนาจสามารถกำหนดแนวทางในการรับรู้และแบ่งปันข้อมูล ข่าวสาร การกำหนดเป้าหมายและนโยบายสาธารณะ การจัดสรร-ใช้จ่ายรายได้ภาษีอากร การดำเนินงานกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ และการเปิดเผยและการกระจายผลประโยชน์

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับอ็อกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วม โดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติภารกิจเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น โดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน ไม่ว่าจะเส้นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ ซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดกล่าวคือเป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจการลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติและทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติอีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่น่าจะรุนแรง” ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมและช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชน และคำนิยามของสาธารณชนรวมทั้งเป็นการพัฒนาความเชี่ยวชาญ และความคิด

สร้างสรรค์ของสาธารณชน

ประการสุดท้าย การที่อำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุก ๆ คนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น

ซึ่งนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายในกลุ่มนี้ประกอบไปด้วย Amstein (1969, p. 216); สักคีสิทธิ์ แย้มศรี (2543); บวรศักดิ์ อุวรรณ โณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 15); เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ (2550, หน้า 11); ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 4); ถวิลวดี บุรีกุล และปัทมา สุปกำปิง (2554, หน้า 18)

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งสองกลุ่มแนวคิดข้างต้นผู้วิจัยจึงกำหนดนิยามของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือชุมชนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองโดยการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาของชุมชน ตั้งแต่กระบวนการร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิน

2. ประเภทและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ประเภทและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากการศึกษาแนวความคิดของนักวิชาการที่หลากหลายได้ให้มุมมอง และเสนอถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ถึงประเภทและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก ประเภทและขั้นตอนการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน วิโรจน์ ชานาญการ, 2549) ที่เป็นนักทฤษฎีในยุคแรกของการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีการแบ่งประเภทและขั้นตอนไว้ดังนี้

Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน ดำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์, 2552, หน้า 18-19) กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการเป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่สามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาโดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของ

ปัญหา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในขั้นต้น (Initial decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (Ongoing decision) เป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ (Operation decision) เป็นการหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัคร ผู้ประสานงาน หรือกลุ่มที่มีการรวมตัวกันตามประเพณี เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มหนุ่มสาว เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกผู้นำ และการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ความเต็มใจ
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงาน (Administration and ordination) จะมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ หรือการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย
3. การมีส่วนร่วมเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ มักพบว่า มีลักษณะเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วมโดยการบังคับให้เข้าปฏิบัติจะแตกต่างจากการให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับให้ทำนั้น ผลประโยชน์ (Benefits) จะไม่ใช่เป็นสิ่งที่สำคัญ แต่ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจนั้นจะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังเกิดการมีส่วนร่วมด้วย

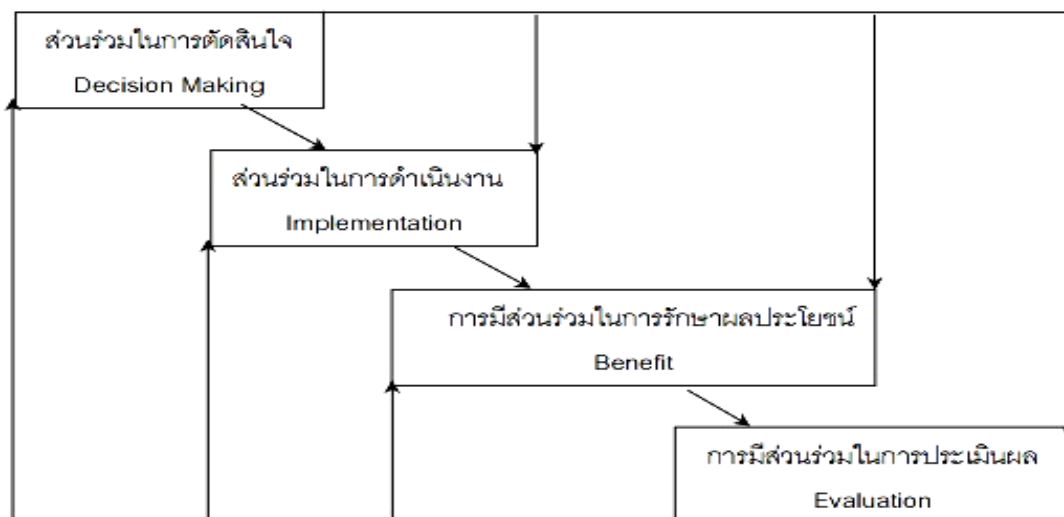
ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากผลประโยชน์ในเชิงประมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านวัตถุ (Material benefits) ได้แก่การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน
2. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านสังคม (Social benefits) ได้แก่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน การเพิ่มคุณภาพชีวิต

เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านบุคคล (Personal benefits) ได้แก่ การนับถือตนเอง (Self-esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (Political power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of efficacy)

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้บทบาทส่วนใหญ่จะเป็นของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้นนำไปใช้อย่างไร บางกรณีเองแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว

ภาพที่ 2-1 วงจรการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (Cohen & Uphoff, 1980 อ้างถึงใน คำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์, 2552, หน้า 18-19)

นอกจากนั้น Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน คำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์, 2552, หน้า 18-19) ได้เสนอ กรอบคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทว่ามี 3 มิติ และ 2 บริบท

มิติการมีส่วนร่วม (Dimensions) มี 3 มิติ ประกอบด้วย

1. มีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) แบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ ร่วมในการคิดถึงปัญหาโดยระบุความต้องการของชุมชน จนเกิดโครงการระหว่างดำเนินการ (โครงการเริ่มทำ)

และการตัดสินใจดำเนินการ (โดยองค์กรของชุมชนหรือชาวบ้าน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

2. มีส่วนร่วมกับใครบ้าง (Who, Whom) ได้แก่ การพิจารณาองค์ประกอบของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมกับชาวบ้านในแต่ละขั้นตอน เช่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรที่ให้ทุน เป็นต้น ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงคุณลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ ของผู้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง เพศ อายุการศึกษา รายได้ ระดับชั้นในสังคม ระยะเวลาที่อยู่อาศัย การถือครองที่ดิน เป็นต้น

3. มีส่วนร่วมอย่างไร (How) ได้แก่ มีส่วนร่วมในลักษณะพื้นฐานของการมีส่วนร่วม เช่น ความเต็มใจเข้าร่วม การได้รางวัลตอบแทน หรือถูกบังคับให้เข้าร่วม ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วมเช่นการให้เข้าร่วมโดยตรง หรือผ่านองค์กรของชุมชน ขนาดของการมีส่วนร่วม เช่น ความเต็มใจเข้าร่วม การได้รางวัลตอบแทนหรือถูกบังคับให้เข้าร่วม ลักษณะรูปแบบของการมีส่วนร่วม เช่น ความถี่และระยะเวลาในการเข้าร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม อาจเป็นการเพิ่มพลังหรืออำนาจขององค์กรหรือเป็นการปฏิสัมพันธ์ธรรมดาเท่านั้น

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการไทยที่ได้ทำการศึกษาแนวความคิดของ Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน ดำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์, 2552) ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ซึ่งคล้ายคลึงกันดังนี้

ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2543, หน้า 149-163) ได้มีการแบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้การจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำก็คือการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วยรวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือความเห็น (View) ความชอบ (Preferences) และคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถ

แปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

โกวิท พวงงาม (2545, หน้า 8) ได้สรุปถึง การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนในการพัฒนา ควรจะมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของแต่ละท้องถิ่น กล่าวคือ ถ้าหากชาวบ้านยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้ว การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์ เพราะชาวบ้านจะไม่เข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินงานเหล่านั้น
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ชาวบ้านรู้จักวิธีการคิดการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลรู้จักการนำเอาปัจจัยข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวบ้านสามารถคิดต้นทุนดำเนินงานได้ด้วยตนเองทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรมอย่างใกล้ชิด
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมแล้วชาวบ้านย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดีได้รับประโยชน์หรือไม่อย่างไร การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาสต่อไป จึงอาจจะประสบความสำเร็จลำบาก

ปาริชาติ วลัยเสถียร, ชลกาญจน์ ฮาซันนารี, จันทนา เบญจทรัพย์, สหัทธา วิเศษ และ พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น (2552, หน้า 206) ได้กล่าวถึงลักษณะขั้นตอนการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในผลประโยชน์

โดยสรุปแนวความคิดของ Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน คำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์, 2552) และนักวิชาการอีกหลาย ๆ ท่านที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในแนวทางที่สอดคล้องกันแล้ว ผู้วิจัยสามารถสรุป ประเภทและขั้นตอนการมีส่วนร่วมดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนหรือรับประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

กลุ่มที่สอง ประเภทและขั้นตอนการมีส่วนร่วม ที่ต่างไปจากแนวความคิดของ Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน คำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์, 2552) โดยจำแนกตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ โดยมีการแบ่งประเภทและขั้นตอนไว้ดังนี้

จินต์วีร์ เกษมสุข (2554) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไป สามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public information)
2. การปรึกษาหารือ (Public consultation)
3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public meeting) แบ่งเป็น
 - 3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community meeting)
 - 3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical hearing)
 - 3.3 การประชาพิจารณ์ (Public hearing)

4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) โดยในขั้นให้ข้อมูลข่าวสารคือ ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนิน โครงการ

อรพินท์ สพ โสภชัย (2551, หน้า 1) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ อย่างสมบูรณ์โดยทั้ง 5 ขั้นตอนนั้น ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. การมีส่วนร่วมในการเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานติดตามตรวจสอบ
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

โดยสรุปแนวความคิดประเภทและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจำแนก ตามการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การปรึกษาหารือ ผู้วิจัย สามารถสรุปและแบ่งประเภทไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือในทางเลือกเพื่อตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและ 4) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และร่วม ในฐานะเจ้าของนโยบาย

จากนักวิชาการทั้งสองกลุ่มที่ได้แบ่งประเภทและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ที่ คล้ายคลึงกันและมีบางประเด็นที่แตกต่างไปนั้น ผู้วิจัยจึงสรุป ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนได้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบ และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับ

ผลประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนมีความตระหนักและได้แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปฏิบัติ ติดตามผล และการรับผลประโยชน์แล้ว แนวทางใด ๆ ในการพัฒนาจากทางภาครัฐจะถูกนำไปปฏิบัติและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือสังคมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ยกย่องเสริมสร้างเสริมสร้างความเป็นอยู่ จากโครงการต่าง ๆ อันจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากประชาชนในการระดมปัญหาที่แท้จริงเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนและยั่งยืนต่อไป

3. ระดับของการมีส่วนร่วม

เมื่อก้าวถึงระดับของการมีส่วนร่วม จากการศึกษาแนวความคิดของนักวิชาการที่หลากหลายได้ให้มุมมองและเสนอถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ระดับของการมีส่วนร่วมออกได้ดังนี้

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546, หน้า 17) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล ของตน/ ครอบครัว/ ชุมชนของตน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ โดยเฉพาะในโครงการที่ตนมีส่วนได้เสีย โดย แบ่งเป็น

3 กรณีแล้วแต่กิจกรรมที่ตนเองอยู่ในขั้นตอนการมีส่วนร่วมต่อไปนี้

- 3.1 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจน้อยกว่าเจ้าของโครงการ
- 3.2 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจเท่ากับเจ้าของโครงการ
- 3.3 ตนมีน้ำหนักการตัดสินใจมากกว่าเจ้าของโครงการ

4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด

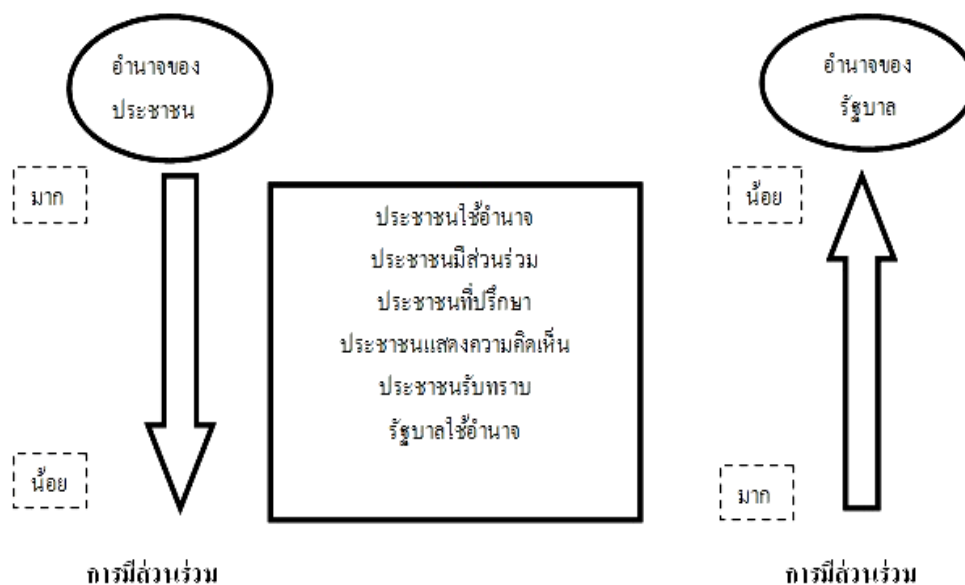
5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือ ในด้าน

อื่น ๆ

ถวิลวดี บุรีกุล (2551, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงการให้ประชาชนมีส่วนร่วมนั้นสามารถทำได้ในหลายระดับ ขึ้นอยู่กับรัฐบาลแต่ละยุคกว่าจะให้ความสำคัญต่อประชาชนมาน้อยต่างกัน คือ

1. ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจหมายถึง ให้ประชาชนเข้าจัดการหรือดำเนินการเอง โดยไม่มีการติดต่อกับรัฐบาลก่อนซึ่งอาจมีการโต้ตอบจากรัฐบาล ตัวอย่างเช่น การตั้งศาลเตี้ย การเดินขบวน การเข้ายึดสถานที่ทางราชการเพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม เป็นต้น

ภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับอำนาจของรัฐบาล ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อกัน กล่าวคือ ถ้าประชาชนมีส่วนร่วมมากรัฐบาลก็จะใช้อำนาจน้อยลงหรือในทางกลับกัน ดังนี้

ภาพที่ 2-2 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับอำนาจของรัฐบาล
ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อกัน (ปราณี พันธุมสินชัย, ม.ป.ป. อ้างถึงใน
สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง, 2536, หน้า 410)

2. ประชาชนและรัฐบาลร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยมีอำนาจเท่าเทียมกัน ตัวอย่างเช่น
โครงการทำความสะอาดหมู่บ้าน การสร้างถนน และขุดบ่อน้ำในหมู่บ้าน เป็นต้น

3. ประชาชนเป็นที่ปรึกษา หมายถึง รัฐบาลขอความคิดเห็นจากประชาชน และตั้งใจที่จะ
กระทำตามความเห็นนั้น แต่ก็ยังมีอำนาจที่จะไม่รับฟังความคิดเห็นนั้นไปปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น
การตั้งคณะกรรมการเพื่อการประสานงานระหว่างประชาชนและส่วนราชการการแต่งตั้งคณะ
ที่ปรึกษาการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น

4. ประชาชนแสดงความคิดเห็น รัฐบาลให้โอกาสประชาชนได้แสดงความคิดเห็น
ในบางเรื่องแต่ก็จะไม่นำความคิดเห็นไปปฏิบัติละยังมีอำนาจที่จะไม่รับฟังความคิดเห็นนั้น
ตัวอย่างเช่น การประชุมใหญ่ที่ให้โอกาสประชาชนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น การขอความเห็น
ในกฎระเบียบที่กำลังจะนำออกมาใช้

5. ประชาชนรับทราบ เป็นการแถลงข่าวสารและ/หรือมติของรัฐบาลให้ประชาชน
ได้ทราบประชาชนอาจมีปฏิกิริยาโต้ตอบหรือไม่ก็ได้ เช่น การแถลงถึงโครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาล
ได้มีมติให้ดำเนินการการริเริ่มกฎหมายต่าง ๆ และการเวนคืนที่ดิน เป็นอาทิ

6. รัฐบาลใช้อำนาจ กล่าวคือ รัฐบาลใช้อำนาจจัดการโดยไม่แจ้งให้ประชาชนทราบล่วงหน้าตัวอย่างเช่น การสืบสวน จับกุมผู้กระทำความผิดกรณีต่าง ๆ โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เป็นต้น บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 29-30) กล่าวถึง การแบ่งระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลงตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ดังนี้

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุด และเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการ โครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

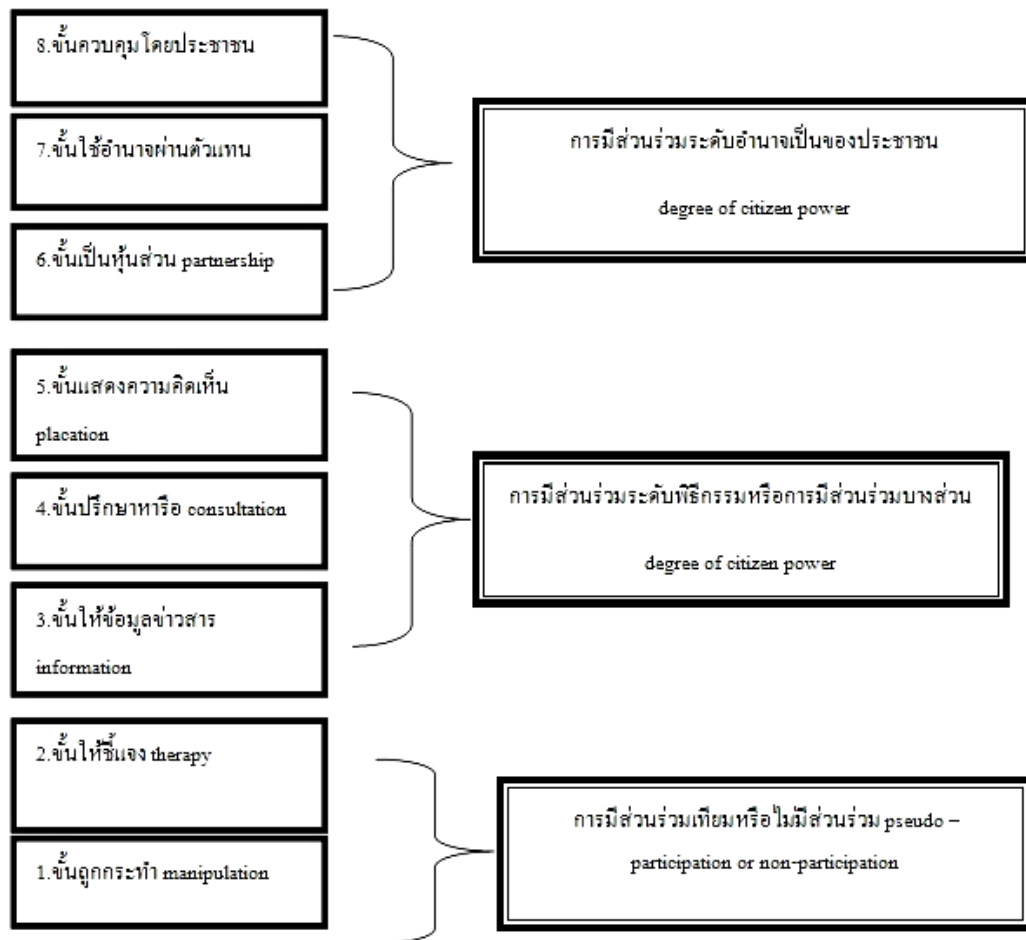
5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการเป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหา ข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ แต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติ และการกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์ และทั่วถึงเพียงใด โดยในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้ว ผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับ

ให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม

ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2543, หน้า 154) กล่าวว่า ระดับของการมีส่วนร่วมสามารถแยกได้ตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมตามแนวคิดสมาคมสาธารณสุขของอเมริกา ได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมนั้นไม่ได้มีความแปรเปลี่ยนเฉพาะชนิด (Kinds) และปริมาณของกิจกรรมที่กระทำเท่านั้น แต่ยังมีความแปรเปลี่ยนในระดับความเข้ม (Degree) ในการเข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการริเริ่มและวางแผนกิจกรรม ดังนั้นพิสัยของการมีส่วนร่วม อาจจะมีตั้งแต่ระดับการยอมรับบริการที่จัดไว้ให้แล้วไปจนถึงการรวมกลุ่มเพื่อตัดสินใจและริเริ่มโครงการพัฒนาเอง ซึ่งระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม หรือระดับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมสาธารณสุขของอเมริกานั้น อาจจำแนกได้ 3 ระดับ คือ

1. ระดับการตัดสินใจ (Decision making) ในระดับนี้ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาด้วยตัวของตนเอง (Level of responsibility by themselves)
2. ระดับการร่วมมือ (Cooperation) ในระดับนี้ประชาชนจะให้ความร่วมมือต่อแผนงานที่ริเริ่ม โดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจต้องการความเสถียรจากประชาชน ในด้านเวลา ทรัพยากร และแรงงาน เพื่อช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จ การมีส่วนร่วมในระดับนี้ถือว่าการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้ (Acceptable level of participation)
3. ระดับการใช้ประโยชน์ (Utilization) ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับและใช้ประโยชน์จากบริการที่ได้วางโครงการไว้ให้เป็นการมีส่วนร่วมในระดับการยอมรับบริการเท่านั้น ส่วนความคิดของ Arnstein (1969) นั้นเห็นว่า การมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นรูปของบันไดการมีส่วนร่วม (Participation ladder) 8 ขั้น ดังภาพที่ 2-3

ภาพที่ 2-3 บันไดของการมีส่วนร่วม 8 ขั้นของ Arnstein (1969 อ้างถึงใน ชีระพงษ์ แก้วหาวงษ์, 2543, หน้า 154)

ขั้นต่ำของบันไดคือชั้นถูกจัดกระทำ และขั้นที่สองคือชั้นชี้แจงนั้น เรียกว่า การมีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าไม่ถึงการมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการตัดสินใจในกรณีนี้จะมีกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยที่อยู่ในอำนาจเท่านั้นทำหน้าที่ตัดสินใจ โดยไม่มีการพูดถึงเนื้อหาวิธีการของการตัดสินใจหรือตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้น ขั้นที่สองนี้สร้างขึ้นมาเพื่อที่จะทดแทนการมีส่วนร่วมที่แท้จริงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสองขั้นนี้ไม่ใช่เป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือควบคุมโครงการ แต่จะช่วยให้ผู้กุมอำนาจอยู่ดำเนินการให้การศึกษา (Educate) หรือ การชี้แจงแก่ผู้ที่เข้ามาร่วม

บันไดขั้นที่ 3 ถึง 5 ก้าวหน้าถึงระดับที่เรียกว่า การมีส่วนร่วมแบบพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน โดยขั้นที่ 3 ขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร และขั้นที่ 4 ขั้นปรึกษาหารือ นั้น ความเห็นหรือข้อคิดของประชาชนได้รับการรับฟังจากผู้กุมอำนาจอยู่มากขึ้น แต่ภายใต้เงื่อนไขเหล่านี้พวกเขา

ไม่มีอำนาจที่จะรับประกันได้ว่า ความคิดเป็นของพวกเขาจะได้รับการเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจเดิม เมื่อการมีส่วนร่วมถูกจำกัดอยู่ที่ระดับเหล่านี้ จึงไม่มีทางที่จะทำการเปลี่ยนแปลงสภาพตามชื่อเรียกของมีส่วนร่วมบางส่วนนี้ คือ ยอมให้คนไร้อำนาจ (Have-nots) ให้คำแนะนำได้ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจของผู้มีอำนาจต่อไป

บันไดลำดับสูงขึ้นไปเป็นระดับที่เรียกว่า อำนาจเป็นของประชาชนซึ่งเพิ่มระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น ประชาชนสามารถเข้าไปสู่ขั้นที่ 6 ขั้นเป็นหุ้นส่วน ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าร่วมในการเจรจาเพื่อผลได้ผลเสีย (Trade-offs) กับผู้มีอำนาจดั้งเดิม ส่วนในขั้นที่ 7 ขั้นใช้อำนาจผ่านตัวแทน และขั้นที่ 8 ขั้นควบคุม โดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชน โดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Arnstein (1969) นี้ มองความเข้มของการมีส่วนร่วมในแง่ของการมีอำนาจในการตัดสินใจของประชาชน ซึ่งมีพิสัยของความเข้มตั้งแต่การไม่มีอำนาจในการตัดสินใจเลยไปจนถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

โดยสรุปแล้วแนวคิดเรื่องระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ได้มีนักวิชาการได้แบ่งระดับไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงสรุปแนวคิดเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้ ระดับการตัดสินใจระดับการร่วมมือ และ ระดับการใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ความร่วมมือของประชาชนในแต่ละระดับจากมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีอิทธิพลต่อการจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่อไป

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

เมื่อกล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการศึกษาแนวความคิดของนักวิชาการที่หลากหลายได้ให้มุมมองและเสนอถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังนี้

Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน วิโรจน์ ชำนาญการ, 2549, หน้า 10-11) ได้เสนอว่า บุคคล 4 ฝ่าย มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วยประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐ และบุคคลภายนอก นอกจากนี้ยังมีอีกหลายปัจจัยได้แก่

1. อายุและเพศ
2. สถานภาพของครอบครัว
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางสังคม เช่น ชั้นทางสังคม ศาสนา
5. อาชีพ

6. รายได้และทรัพย์สิน
7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น
8. พื้นที่ถือครองที่ดิน และสถานภาพการทำงาน

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2552, หน้า 216) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ โดยรัฐต้องทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมในท้องถิ่น และสนับสนุนกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง การสร้างช่องทางการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยระบบต่าง ๆ ของทางราชการจะต้องเอื้ออำนวยและเพิ่มโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ปัจจัยด้านประชาชน โดยประชาชนในชุมชนจะต้อง มีความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ในการทำงานพัฒนา เป็นฝ่ายตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรม และรับผลประโยชน์ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมหรือเป็นผู้นำท้องถิ่น มีการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงาน และได้รับการฝึกอบรม การศึกษาดูงานและรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

3. ปัจจัยด้านนักพัฒนา ต้องมีการศึกษาชุมชนเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลและได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมด้านในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม ค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพซึ่งเป็นผู้ที่จะกระตุ้นให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในงานพัฒนา และรวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อหาหนทางแก้ไขปัญหา รวมถึงเป็นผู้สนับสนุนด้านการศึกษาการให้ข้อมูลข่าวสารวิทยากรใหม่ ๆ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและประสานกับหน่วยงาน

4. ปัจจัยจูงใจ ได้แก่การได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา โครงการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการต่อประชาชน

Koufman (1949, p. 7 อ้างถึงใน ภิริดี ลีภากรณ์, 2554, หน้า 20) การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประยูร ศรีประสาธน์ (2542, หน้า 5) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วม ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
2. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

พิชาย รัตนคติภณ กุฎี (2552) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนขึ้นอยู่กับว่ามีส่วนร่วมในเรื่องอะไร แต่อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยหลักร่วม 4 ปัจจัยที่เป็นแกนกลางของการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

1. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องจ่าย ต้นทุนเหล่านี้อาจเป็นเรื่องของค่าเดินทาง เวลา และการเสียโอกาสในการทำกิจกรรมที่สร้างรายได้หรือกิจกรรมในครัวเรือน การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับใดของโครงการ แผนงาน หรือนโยบาย ประชาชนย่อมคาดหวังว่า การเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้ตนเองหรือครอบครัวได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งทั้งในเรื่องของการเพิ่มขึ้นของรายได้หรือการมีอาชีพที่มั่นคง

2. ความไว้วางใจต่อหน่วยงานหรือบุคลากรที่จัดการการมีส่วนร่วม ความไว้วางใจเป็นความคาดหวังเชิงบวก ในการสร้างการมีส่วนร่วม ความไว้วางใจต่อผู้ปฏิบัติงาน โครงการหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ต้องการสร้างการมีส่วนร่วม นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ การวางแผน นโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ

3. ความไว้วางใจระหว่างประชาชนที่มีส่วนร่วม การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการใดขึ้นอยู่กับความไว้วางใจระหว่างประชาชนที่มีส่วนร่วม โดยประชาชนเข้าร่วมเพราะได้รับการชักชวนจากเพื่อนหรือญาติที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หรือเมื่อเห็นเพื่อนบ้านหรือญาติเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการก็ทำให้ตนเองอยากเข้าร่วมบ้าง

4. การตระหนักต่อปัญหา การตระหนักต่อปัญหาเป็นการรับรู้สภาพปัญหาของเรื่องใดเรื่องหนึ่งว่ามีผลกระทบในด้านลบต่อการดำเนินวิถีชีวิต ความเป็นอยู่หรือต่อสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใดเมื่อการรับรู้ผลกระทบเชิงลบของปัญหาผ่านเข้าไปสู่จิตสำนึกบุคคล ความตระหนักหรือความสำคัญต่อปัญหาก็จะเกิดขึ้น และเมื่อประชาชนตระหนักต่อปัญหาพวกเขา ก็มีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการแผนงาน และนโยบายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหา

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว ประสบการณ์ต่าง ๆ
2. ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้พื้นที่ถือครองที่ดินและสถานภาพการทำงาน
3. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร และแหล่งที่มาของข่าวสาร
4. ลักษณะทางสังคม ได้แก่ ชั้นทางสังคม ศาสนา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น

หลักการและแนวทางการดำเนินงานของโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

1. ความเป็นมาของโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

ในช่วงที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยประสบภาวะชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2558 เศรษฐกิจไทยขยายตัวที่ร้อยละ 2.9 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่ต่ำกว่าระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจาก 1) การส่งออกสินค้าที่หดตัว เนื่องจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักขยายตัวในอัตราที่ชะลอตัว และ 2) ผลผลิตและราคาพืชผลเกษตรสำคัญต่าง ๆ ปรับลดลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งในช่วงที่ผ่านมา และความผันผวนของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก อันส่งผลกระทบต่อเนื้อถึงรายได้เกษตรกรที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และกำลังซื้อของประชาชนที่มีรายได้น้อยลง ประกอบกับการลดลงของการเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ จึงส่งผลให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนชะลอตัว ดังนั้นกระทรวงการคลังจึงเห็นควรมีมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานราก ก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเงินหมุนเวียนในระดับชุมชน เพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตกระจายออกไปทุกจังหวัดและลงพื้นที่ทั่วประเทศ (สำนักนโยบายและแผนสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2558)

นอกจากนี้ กระทรวงการคลังเห็นควรมีมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศที่สามารถเบิกจ่ายได้เร็ว เพื่อให้การใช้จ่ายภาครัฐ มีส่วนในการพยุงเศรษฐกิจให้สามารถขยายตัวต่อไปได้ กระทรวงการคลังได้เสนอมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยโดยใช้หมู่บ้านและตำบลเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ เพื่อกระจายการลงทุนไปในพื้นที่ต่าง ๆ ในต่างจังหวัด และผลักดันให้เกิดการพัฒนาในท้องถิ่นและภูมิภาคอย่างทั่วถึง โดยมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย ประกอบด้วย

2 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับหมู่บ้าน โดยการให้สินเชื่อกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ที่ได้รับการจัดชั้นเป็นกองทุนระดับ A และ B จากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) กองทุนละไม่เกิน 1 ล้านบาท โดยมีเงื่อนไขไม่ให้กองทุน Refinance หนี้เดิมเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานให้กับกองทุน กำหนดวงเงิน 60,000 ล้านบาท ประกอบด้วยวงเงินสินเชื่อของธนาคารออมสิน 30,000 ล้านบาท และวงเงินสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 30,000 ล้านบาท โดยกองทุนต้องมีหลักฐานการขอสินเชื่อจาก

สมาชิกกองทุน เพื่อประกอบการเบิกเงินกู้จากธนาคารออมสิน หรือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.)

2. มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย รวมถึงประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่งมีผลกระทบต่อกำลังซื้อของประชาชนผู้มีรายได้น้อยอ่อนแอลง โดยมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล จะช่วยให้เกิดการจ้างงาน การบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท จำนวน 7,255 ตำบล คิดเป็นเงิน 36,275 ล้านบาท

2. มติคณะรัฐมนตรี

วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2558 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี โดยนายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการ ในหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านการบริหารราชการ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และด้านเศรษฐกิจ โดยมีการกำชับสั่งการให้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจ และกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากรวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (มติคณะรัฐมนตรี, 2558)

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2558 ลงมติว่า

2.1. เห็นชอบและอนุมัติทั้ง 4 ข้อ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอและให้ กระทรวงการคลัง รับความเห็นของสำนักงานประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาต่อไป

2.2. เห็นชอบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอขอแก้ไขข้อความใน หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค 1009/ 18393 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2558 หน้า 3 ข้อ 3.1.2 (2.2) จากเดิม “ให้หมู่บ้านหรือชุมชน จัดทำโครงการตามข้อ (2.1) เสนอต่อคณะกรรมการตำบล รวบรวมและรับรอง โครงการเสนอต่อนายอำเภอ เพื่อเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการจังหวัด.....” เป็น “ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือกรรมการชุมชนจัดทำโครงการ ตามข้อ (2.1) เสนอต่อ คณะกรรมการระดับอำเภอรวบรวม เสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุมัติ...”

2.3. ในส่วนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่อยู่ขั้นตอนของการเพิ่มทุน จำนวน 18,566 กองทุน นั้นให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ) กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือร่วมกันว่า กฎ ระเบียบ ที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน มีกลไกในการคัดกรองและติดตาม ให้สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ มีความ คุ่มค่า และโปร่งใสหรือไม่ โดยหากยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามกฎ ระเบียบ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ก็ให้เสนอมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้ดำเนินการได้ต่อไป

2.4. ในส่วนของมาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศให้ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาคำเนิน โครงการที่เป็นการส่งเสริม กิจการของวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม และการดำเนิน โครงการด้วยวิธีการจัดซื้อ จัดจ้าง เพื่อก่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่

3. โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

ในส่วนของการดำเนินงานตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและ ปากท้องของประชาชนภายใต้การดำเนินงานของ โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับ ตำบล ซึ่งประกอบด้วย (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

3.1. วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยในต่างจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากภาวะ เศรษฐกิจและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่งมีผลกระทบต่อกำลังซื้อของประชาชนผู้มีรายได้น้อย อ่อนแอลง โดยมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระดับตำบลจะช่วยให้เกิดการจ้างงาน การบริโภค และการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงในระดับตำบล

3.2. สาระสำคัญ

ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักดำเนินมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับ ตำบล โดยจัดสรรงบประมาณให้ในระดับตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท (จำนวน 7,255 ตำบล คิดเป็นเงิน 36,275 ล้านบาท) เพื่อดำเนิน โครงการที่มีการจ้างแรงงานหรือก่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้าง สินค้าและบริการในจังหวัดในลักษณะดังต่อไปนี้

3.2.1 โครงการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น การซ่อมแซมแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำ การซ่อมแซมสถานพยาบาล โรงเรียน ตลาดกลาง และการ ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งขยะ เป็นต้น

3.2.2 โครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การปลูกพืชใหม่ที่มีตลาด การเปลี่ยนแปลงอาชีพ การสร้างฝาย ปลูกต้นไม้หรือป่าชุมชน เป็นต้น

3.2.3 โครงการด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การเพิ่มศักยภาพในการประกอบ อาชีพของคนในหมู่บ้าน/ ชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การปรับปรุงซ่อมแซม ศูนย์บริการ ผู้สูงอายุ เป็นต้น

3.2.4 ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือกรรมการชุมชนจัดทำโครงการตาม ข้อเสนอต่อคณะกรรมการระดับอำเภอรวบรวม เสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อพิจารณา อนุมัติ และเสนอกระทรวงมหาดไทยดำเนินการต่อไปทั้งนี้ โครงการที่เสนอจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกับ แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมของส่วนราชการ/ หน่วยงาน/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการ

ในท้องถิ่น

3.4 ระยะเวลาดำเนินการ: ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการและเร่งรัดการใช้จ่ายเงินตามโครงการให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558

3.5 แหล่งเงินและวงเงินงบประมาณ: งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ 2558 และ/ หรือ ปีงบประมาณ 2559 วงเงิน 36,275 ล้านบาท โดยให้นำรวมวงเงินงบประมาณตามมาตรการสำคัญเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2558 วงเงิน 6,541.09 ล้านบาท และโครงการช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจนโดยสนับสนุนการจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตรให้แก่กลุ่มสหกรณ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2558 วงเงิน 490.60 ล้านบาท

4. แนวทางการดำเนินการ โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล การนำนโยบายของรัฐบาล ไปปฏิบัติโดยมีหน่วยงานหลักที่ขับเคลื่อน โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลเพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม ซึ่งมีกระทรวงมหาดไทยเป็นเสมือนฟันเฟืองสำคัญในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

4.1 ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล และกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข โครงการต่าง ๆ และกลไกคณะกรรมการในระดับจังหวัด โดยให้มีอำนาจอนุมัติโครงการตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้ ระเบียบหลักเกณฑ์เงื่อนไขโครงการต่าง ๆ ขั้นตอน และคู่มือการดำเนินงานให้กระทรวงมหาดไทยเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบภายในเวลา 2 สัปดาห์ นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบมาตรการแล้ว โดยให้กระทรวงมหาดไทยเปิดเผยข้อมูลโครงการเพื่อให้ประชาชนสามารถติดตามและตรวจสอบได้ และจัดทำรายการประเมินผลโครงการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในเดือนมกราคม พ.ศ. 2559

4.2 เมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณแล้วให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดให้จังหวัดดำเนินโครงการ และมอบให้นายอำเภอเป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโครงการที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ

4.3 ให้สำนักงบประมาณเป็นผู้จัดหางบประมาณ พร้อมทั้งติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนงานการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายงบประมาณ และเสนอรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบความคืบหน้าทุกเดือน

5. ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล)

สำหรับขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไข เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุเป้าหมายตามที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

กระทรวงมหาดไทย

1. นำเสนอหลักเกณฑ์ แนวทาง ขั้นตอน และคู่มือ ในการดำเนินตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ
2. เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณ จากงบกลางวงเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นประจำปีงบประมาณ 2558 เป็นรายจังหวัด ต่อสำนักงบประมาณ
3. แจ้งหลักเกณฑ์ แนวทาง ขั้นตอน และคู่มือ การจัดทำโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ของงบประมาณรายจังหวัด ให้จังหวัดทราบ เพื่อจัดนำโครงการ โดยการขอรับการจัดสรรงบประมาณ และให้แต่งตั้งกรรมการบูรณาการกลั่นกรองโครงการในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ
4. เปิดเผยข้อมูลโครงการให้ประชาชนทราบ
5. จัดทำรายงานการประเมินผลโครงการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ภายในเดือน มกราคม พ.ศ. 2559

สำนักงบประมาณ

1. จัดสรรงบประมาณ งบกลาง รายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ 2558 ให้กระทรวงมหาดไทยแยกเป็นจังหวัดตามสัดส่วนจำนวนตำบลของแต่ละจังหวัด (แต่มีเงื่อนไขให้ตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณ)
2. มอบหมายให้สำนักจัดหางบประมาณเขตพื้นที่ 1-18 เป็นผู้พิจารณาอนุมัติรายละเอียดโครงการและค่าใช้จ่ายประกอบการจัดสรรงบประมาณ ให้กระทรวงมหาดไทยและจังหวัดตามข้อ 1 ก่อนเบิกจ่าย
3. นำเสนอผลการปฏิบัติงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณให้คณะรัฐมนตรีทราบ จังหวัด
 1. แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการกลั่นกรองโครงการในระดับจังหวัด และคณะกรรมการระดับอำเภอ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบ กลั่นกรองโครงการ และกำกับติดตามการดำเนินงานโครงการ

2. จัดทำข้อมูลโครงการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการสำคัญเร่งด่วน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนของกระทรวงมหาดไทยรายตำบล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบกับกรอบงบประมาณรายตำบลที่กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้ทราบ ตำบลใดได้รับการจัดสรรงบประมาณเต็มกรอบวงเงิน 5 ล้านบาท แล้วจะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอีก

3. แจ้งกรอบงบประมาณรายตำบล ให้อำเภอทราบ เพื่อแจ้งให้หมู่บ้าน/ ตำบล เป็นกรอบในการจัดทำโครงการตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กำหนด

4. ให้หมู่บ้าน/ ชุมชนจัดทำโครงการ เสนอต่อคณะกรรมการบูรณาการกลั่นกรองโครงการระดับอำเภอ

5. คณะกรรมการบูรณาการกลั่นกรองระดับอำเภอ รวบรวมและรับรองแผนงานโครงการของหมู่บ้าน/ ชุมชน เสนอต่อนายอำเภอ

6. นายอำเภอเสนอโครงการต่อคณะกรรมการบูรณาการกลั่นกรองในระดับจังหวัด

7. คณะกรรมการบูรณาการกลั่นกรองโครงการระดับจังหวัด พิจารณานุมัติแผนงาน/โครงการ และจัดส่งรายละเอียดต่อสำนักงานงบประมาณ (สำนักจัดทำงบประมาณเขตพื้นที่ 1-18)

8. รายงานผลปฏิบัติงาน/ ผลการใช้จ่ายงบประมาณให้กระทรวงมหาดไทยและสำนักงานงบประมาณทราบ

9. หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดทำโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

ในส่วนของหลักเกณฑ์และแนวทางการขออนุมัติจัดทำโครงการภายในมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ที่ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับครัวเรือน มีหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้ (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ

1. จัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท)

2. งบประมาณที่จะจัดสรรให้ตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท โดยให้นับรวมวงเงินที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการสำคัญเร่งด่วน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและคนยากจน ในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง อย่างยั่งยืนของกระทรวงมหาดไทย ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2558 (จำนวน 6,541.09 ล้านบาท) ด้วย

3. ตำบลใดได้รับการจัดสรรงบประมาณตามข้อ 1 เต็มกรอบวงเงิน 5 ล้านบาทแล้วจะไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลอีก

4. ตำบลใดได้รับการจัดสรรงบประมาณตามข้อ 1 ไม่เต็มกรอบวงเงิน 5 ล้านบาท จะได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการตามกรอบวงเงินที่เหลืออยู่

แนวทางการจัดทำโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

ลักษณะของโครงการ

1. เป็นโครงการเกี่ยวกับการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น การซ่อมแซมแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำ การซ่อมแซมสถานพยาบาล โรงเรียน ตลาดกลาง และการปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งขยะ เป็นต้น

2. เป็นโครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การปรับเปลี่ยน การปลูกพืชใหม่ที่มีตลาด การเปลี่ยนแปลงอาชีพ การสร้างฝาย ปลูกต้นไม้หรือป่าชุมชน เป็นต้น

3. โครงการด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์บริการผู้สูงอายุ เป็นต้น

หลักเกณฑ์การตรวจสอบก่อนการโครงการ

1. โครงการได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการหมู่บ้าน/คณะกรรมการชุมชน

2. จะต้องไม่ซ้ำซ้อนกับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของส่วนราชการ /หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการในพื้นที่

3. เป็นโครงการที่หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถดูแลรักษาและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง

4. มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ทันทีที่มีการอนุมัติโครงการ

5. ควรเป็นโครงการที่สามารถดำเนินการได้ภายใน 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558

6. เป็นโครงการที่จะช่วยในการบรรเทาหรือแก้ไขปัญหาประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนที่กำลังประสบปัญหาในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

7. สถานที่ดำเนินการต้องเป็นสถานที่สาธารณะที่มีหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากหน่วยงานที่ดูแลหรือหากเป็นสถานที่ส่วนบุคคลต้องมีเอกสารยืนยันให้ใช้สถานที่ โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษรมีระยะเวลาสอดคล้องกับการใช้อาคารสถานที่นั้น

แนวทางดำเนินงานโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี

โครงการมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ในส่วนของตำบลหนองปรือ เขตพื้นที่เมืองพัทธยา ได้มีการเสนอโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ ตำบลหนองปรือ สำหรับแนวทางดำเนินการจะได้นำเสนอรายละเอียดดังนี้ (สำนักพัฒนาสังคมเมืองพัทธยา, 2558)

ชื่อโครงการ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ ตำบลหนองปรือ
วงเงินงบประมาณ 1,335,000 บาท

หน่วยดำเนินการ ที่ทำการปกครองอำเภอบางละมุง

ผู้รับผิดชอบ: นายชาคร กัญจนวัตตะตำแหน่ง: นายอำเภอบางละมุง

สถานที่ติดต่อ ที่ว่าการอำเภอบางละมุงจังหวัดชลบุรี

หลักการและเหตุผล

ที่มา: มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2558 และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2558 เห็นชอบมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยมาตรการที่ 2 การส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงานการบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับตำบลตำบลละ 5 ล้านบาท

หนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุดที่ มท 0211.4/ว 5264 ลงวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2558 เรื่องการดำเนินมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

สรุปสาระสำคัญ

สภาพปัญหา/ ความต้องการ

จากการที่เมืองพัทธยาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลกทำให้นักท่องเที่ยวไม่ว่าคนไทยหรือต่างชาติจึงมีความต้องการที่จะมาท่องเที่ยวเมืองพัทธยาอยู่ตลอดเวลา และด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ของตัวเมืองพัทธยาที่ไม่สามารถขยายตัวได้ ทำให้เกิดความแออัดของประชากรทั้งที่เป็นคนท้องถิ่น และประชากรแฝง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย มลพิษ สภาพอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านมลพิษชุมชน ที่ทุกครัวเรือนจะต้องมีเศษอาหารเหลือทิ้งจากการประกอบอาหาร หรือการที่รับประทานไม่หมด อยู่ทุก ๆ วัน หากเก็บรวบรวมไว้ในบ้านตนเองไม่นานก็จะเกิดการเน่าเหม็น เนื่องจากการที่เราอยู่ในเขตเมืองร้อน จุลินทรีย์ที่ไม่ใช้ออกซิเจนย่อยสลายสารอินทรีย์แล้วปลดปล่อยก๊าซมีเทน และก๊าซไฮโดรเจนซัลไฟด์ ซึ่งเป็นก๊าซที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนอีกด้วย หรือนำไปทิ้งที่ถังรองรับมูลฝอยชุมชนที่เมืองพัทธยาจัดเตรียมไว้ให้ ก็ยังมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สาธารณะเช่นเดิม ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลกระทบต่อ

การท่องเที่ยวอย่างแน่นอน

ความเร่งด่วน

การจัดการคัดแยกเศษอาหารในครัวเรือน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการมูลฝอยในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีการนำทรัพยากรที่เหลือใช้หรือที่เคยทิ้งไปในการปฏิบัติงานประจำของเจ้าหน้าที่เมืองพัทยามาทำให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนส่งผลให้เมืองพัทยายังคงเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ทุกคนทั่วโลกสามารถมาท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยการต่อยอดจากกิจกรรมที่เมืองพัทยาได้ริเริ่มเมื่อช่วงกลางปีงบประมาณ 2558 ซึ่งได้ดำเนินการคัดแยกเศษอาหาร ณ ครัวเรือน แล้วใช้จุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพหมักใส่ถังพลาสติกตั้งไว้ในแต่ละครัวเรือน เมื่อครบตามกำหนดจะได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเหลวคือน้ำหมักชีวภาพ และของแข็งที่เป็นกากเศษอาหาร ซึ่งจะเป็นวัตถุดิบส่วนหนึ่งนำไปเป็นส่วนผสมของปุ๋ยอินทรีย์ และพลังงานที่จะนำมาใช้ในการผสมปุ๋ยอินทรีย์จะได้รับการเปลี่ยนพลังงานแสงแดดของอาทิตย์ให้เป็นพลังงานไฟฟ้าอย่างเพียงพอในกรณีที่มีแสงแดดตามปกติ จึงทำให้เป็นโครงการที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด ลดภาระค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการได้อย่างยั่งยืน

ลักษณะของโครงการ

โครงการด้านเศรษฐกิจ และสังคมเช่นการเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน/ ชุมชนส่งเสริมการประกอบอาชีพการปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์บริการผู้สูงอายุ เป็นต้น
ระยะเวลาดำเนินโครงการ 85 วันเริ่มต้นวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 สิ้นสุดวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2558 หลังจากนั้นจะบริหารจัดการโดย วิชากิจชุมชน

สถานที่ดำเนินโครงการ

บริเวณศูนย์กำจัดสิ่งปฏิกูลเมืองพัทยา ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จ.ชลบุรี

กลุ่มเป้าหมายและผู้ได้รับประโยชน์

กลุ่มเป้าหมาย: จำนวนประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองปรือ 10 ชุมชน

ผู้ได้รับประโยชน์ ครัวเรือน จำนวน 250 ครัวเรือน

เป้าหมายผลลัพธ์และผลกระทบโครงการ

เป้าหมายโครงการสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยมีส่วนผสมดังนี้

1. กากของแข็งจากหมักเศษอาหารประจำครัวเรือนด้วยจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ
2. เศษอาหารจากสถานประกอบการต่าง ๆ
3. สิ่งปฏิกูลแห้งจากระบบบำบัดสิ่งปฏิกูล ซึ่งเป็นผลผลิตของเมืองพัทยา

4. เศษกิ่งไม้ ใบไม้ บดย่อย ซึ่งเมืองพัทยาดำเนินการดูแลรักษาภูมิทัศน์อยู่เป็นประจำทุกวัน

5. น้ำที่ใช้ผสม ได้จาก ระบบบำบัดสิ่งปฏิกูลเมืองพัทยาซึ่งถูกบำบัดด้วยโอโซนเพื่อกำจัดกลิ่นและฆ่าเชื้อโรค

ผลผลิต = ได้ปุ๋ยอินทรีย์สำหรับใช้ในชุมชนและจำหน่ายเป็นรายได้ของ วิสาหกิจชุมชน

ผลลัพธ์ = ทำให้การจัดการมูลฝอย ส่วนที่เป็นอินทรีย์สาร ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

สูงสุด

ผลกระทบ = เป็นผลกระทบทางบวกแก่ชุมชน เช่น ลดการเกิดกลิ่นเน่าเหม็นในถังรองรับมูลฝอยชุมชน, สามารถลดการรั่วซึมของน้ำชะมูลฝอยออกจากตัวรถเก็บขน หรือรถขนถ่ายมูลฝอย ลงได้

ตารางที่ 2-1 รายละเอียดกิจกรรมที่จะทำภายใต้โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

ที่	รายการ	งบประมาณ (บาท)	หมายเหตุ
1	ค่าก่อสร้างระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์	500,000	
2	ค่าเครื่องจักรผลิตปุ๋ยอินทรีย์	500,000	
3	ค่าตั้งหมักปุ๋ยอินทรีย์สำเร็จรูป	229,500	
4	ค่าหัวเชื้อจุลินทรีย์	105,500	
รวมงบประมาณ		1,335,000	

วิธีการดำเนินงาน จ้างเหมา

วงเงินของโครงการ จำนวน 1,325,000 บาท รายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่าย/
แบบแปลนปรากฏตามเอกสารแสดงรายละเอียดวงเงินงบประมาณ

ตารางที่ 2-2 รายละเอียดวงเงินงบประมาณ

รายการ	งบประมาณ	เงินนอกงบประมาณ
รวมทั้งสิ้น	1,335,000	-
งบดำเนินการ		
ค่าตอบแทน		
ค่าใช้สอย	105,500	
ค่าวัสดุ	229,500	
ค่าสาธารณูปโภค		
งบลงทุน		
ค่าครุภัณฑ์	500,000	
ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	500,000	

ความพร้อมของโครงการ

- โครงการผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการหมู่บ้าน/คณะกรรมการชุมชน
- ไม่เข้าซ้อนกับแผนงาน/โครงการของส่วนราชการ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในพื้นที่

- เป็นโครงการที่หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง
- มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ทันทีที่มีการอนุมัติโครงการ
- สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558
- เป็นโครงการที่จะช่วยแก้ไขปัญหาประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- สถานที่ต้องมีหนังสืออนุญาตให้ใช้สถานที่จากหน่วยงานที่ดูแลหรือหากเป็นสถานที่

ส่วนบุคคลต้องมีเอกสารยืนยันให้ใช้สถานที่โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษรมีระยะเวลาที่สอดคล้องกับการใช้อาคารสถานที่นั้น ๆ

รายละเอียดเอกสารประกอบการดำเนินโครงการ

ครุภัณฑ์

- คุณลักษณะรายละเอียดของครุภัณฑ์ (สเปค)
- ใบเสนอราคา

สิ่งก่อสร้าง

- แบบรูปแบบรายการ (แบบ ปร. 4 ปร. 5 แบบแปลน ฯลฯ)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ประชาชนที่มีรายได้น้อย มีงานประจำอย่างต่อเนื่อง ลดภาวะการว่างงาน
2. ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนระดับครัวเรือน
อย่างเป็นรูปธรรม
3. ทำให้เกิดการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ทำให้เมืองพัทยาลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการมูลฝอยได้อย่างยั่งยืน
5. ทำให้เกิดแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใหม่ ๆ กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจด้านการจัดการ
สิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปริมาณนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาสู่เมืองพัทยาเพิ่มมากยิ่งขึ้น

สภาพทั่วไปของพื้นที่ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

เมืองพัทยาคั้งอยู่ในเขตอำเภอบางละมุง มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตตำบลหนองปรือ และพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตตำบลนาเกลือ ตำบลห้วยใหญ่ และตำบลหนองปลาไหล ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่เนินมีที่ราบน้อยที่ราบสำคัญจะเป็นที่ตั้งของย่านพาณิชยกรรมหรือแหล่งการค้า และบริเวณย่านที่พักอาศัยจะอยู่ถัดจากหาดพัทยาขึ้นไปทางตอนบน โดยที่ราบจะถูกล้อมรอบเนินเขาเตี้ย ๆ สูงไม่เกิน 100 เมตรที่ระดับน้ำทะเลปานกลาง นับตั้งแต่ทิศเหนือลงมาเป็นเนินเขาเตี้ย ความสูงประมาณ 35 เมตรที่ระดับน้ำทะเลปานกลาง บริเวณถัดลงมาเป็นเขาน้อย เขาตาโล และเขาเสาธงทอง สูงประมาณ 65 เมตรที่ระดับน้ำทะเลปานกลาง แนวเขานี้แตกตัวออกไปต่อเนื่องกับเขาพัทยาทางด้านทิศตะวันตก ซึ่งติดกับชายฝั่งทะเลสูงประมาณ 98 เมตรที่ระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งทำให้เกิดที่ราบระหว่างเชิงเขากับชายฝั่งทะเลอีก 2 แห่ง อยู่ทางตอนบนและตอนล่างโดยที่ราบตอนบนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่บริเวณนาเกลือ ซึ่งเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางของชุมชนแถบนี้ ส่วนที่ราบตอนล่าง มีลักษณะเป็นแถบยาวขนานไปกับชายฝั่งทะเล ซึ่งห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณ 1 กิโลเมตร และจากลักษณะของเนินเขา และที่ราบดังกล่าวทำให้เกิดทางน้ำตามธรรมชาติลักษณะลำน้ำโดยทั่ว ๆ ไปมีขนาดเล็ก และต้นเงินในช่วงฤดูแล้ง เช่น คลองนาเกลือ คลองเสือแก้ว คลองพัทยา เป็นต้น รวมทั้งในเขตการปกครองของเมืองพัทยาบางส่วนยังมีลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะอยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลประมาณ 8 กิโลเมตร เช่น เกาะล้าน เกาะครก และเกาะสาก (สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ เมืองพัทยา, 2558)

การจัดตั้งชุมชนย่อยของเมืองพัทยานั้นดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน และส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง แก้ไขปัญหา พัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาชุมชนเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการจัดตั้งชุมชนย่อยขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมเต็มพื้นที่ ซึ่งเมืองพัทยามีการ

จัดตั้งชุมชนย่อยขึ้นตามประกาศเมืองพัทยา ปี พ.ศ. 2544 โดยกำหนดขอบเขต และจัดตั้งชุมชนย่อยขึ้นทั้งสิ้น 15 ชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนกระทิงลาย	6. ชุมชนหนองใหญ่บ้านบน	11. ชุมชนวัดชัยมงคล
2. ชุมชนบ้านโรงไม้ซัด	7. ชุมชนพิทยากลาง	12. หนองพังแค
3. ชุมชนตลาดเก่านาเกลือ	8. ชุมชนวัดธรรมสามัคคี	13. ชุมชนเกาะล้าน
4. ชุมชนซอยไพบรณีย์	9. ชุมชนหนองอ้อ	14. ชุมชน 5 ธันวาคม
5. ชุมชนต้นกระบอง	10. ชุมชนซอยกอไผ่	15. ชุมชนวัดช่องลม

ในปี พ.ศ. 2547 เมืองพัทยาได้มีการจัดตั้งชุมชนเพิ่มขึ้นอีก 12 ชุมชน คือ

1. ชุมชนร้อยหลัง	5. ชุมชนเทพประสิทธิ์	9. ชุมชนลานโพธิ์
2. ชุมชนหนองตะแบก	6. ชุมชนเขาน้อย	10. ชุมชนวัดบุญย์ฯ
3. ชุมชนโพธิ์สัมพันธ์	7. ชุมชนบ้านหัวทุ่ง	11. ชุมชนเขาตาโล
4. ชุมชนทัพพระยา	8. ชุมชนรุ่งเรือง	12. ชุมชน6ยศศักดิ์

ในปี พ.ศ. 2551 มีการจัดตั้งชุมชนย่อยเพิ่มขึ้น 4 ชุมชน คือ

1. ชุมชนวอถ้ำกิ่งสตรีท	3. ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
2. ชุมชนเจริญสุขพัฒนา	4. ชุมชนบ้านกระบอง 33

ในปี พ.ศ. 2552 มีการจัดตั้งชุมชนย่อยเพิ่มขึ้น 2 ชุมชน คือ

1. ชุมชนชุมสาย	2. ชุมชนพิทยาลัยพัฒนา

ในปี พ.ศ. 2553 ได้จัดตั้งชุมชนย่อยเพิ่มขึ้นอีก 1 ชุมชน คือ ชุมชนชัยพรวิถิ

ในปี พ.ศ.2554 ได้มีการแบ่งแยกชุมชนหนองใหญ่เป็น 4 ชุมชน คือ

1. ชุมชนหนองใหญ่บ้านล่าง	3. ชุมชนอรุโณทัย
2. ชุมชนหนองใหญ่ก้าวหน้า	4. ชุมชนชัยพฤกษ์

ในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีก 1 ชุมชน คือ

1. ชุมชนมาบประดู่

ในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีก 3 ชุมชน คือ

1. ชุมชนแหลมราชเวช	2. ชุมชนบงกช	3. ชุมชนเพนียดช้าง

ปัจจุบันรวมชุมชนย่อยในเมืองพัทยาทั้งสิ้น 42 ชุมชน

เมืองพัทยา ได้ดำเนินการจัดตั้งชุมชนย่อยขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนของตนตามระบอบประชาธิปไตย แต่การดำเนินการดังกล่าวประชาชนต้องร่วมมือกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีแกนกลางหรือมีผู้แทนในชุมชนที่จะเป็นผู้ดำเนินการและประสานงานกับเมืองพัทยาเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของ

ตนโดยให้ประชาชนในชุมชนเลือกตั้งผู้แทนดังกล่าว เรียกว่า “คณะกรรมการชุมชน” ดังนั้น เมืองพัทยา จึงได้มีการประกาศใช้ระเบียบข้อบังคับ ซึ่งเรียกว่า “ระเบียบเมืองพัทยาวาด้วย คณะกรรมการชุมชน พ.ศ. 2544” และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2547 (เมืองพัทยา, 2544)

ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านเนินทางรถไฟที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ จรด ซอยตรงข้าม ถนนสุขุมวิท-พัทยา ซอย 73

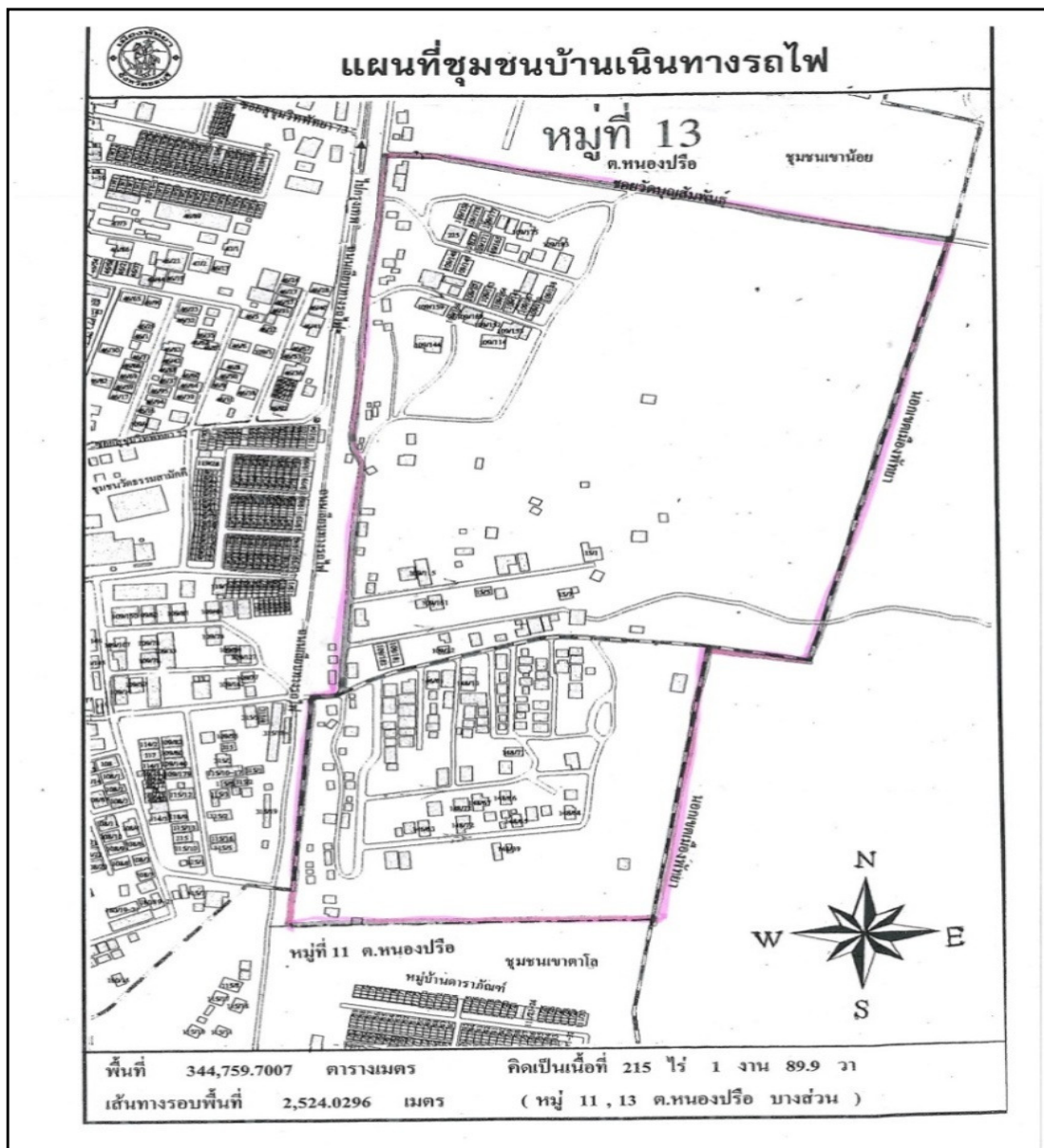
ทิศใต้ จรดซอยก่อนถึงหมู่บ้านดารารักษ์

ทิศตะวันออก จรดสุดเขตเมืองพัทยา

ทิศตะวันตก จรด ถนนเลียบริมทางรถไฟ

พื้นที่ 344,759.7007 ตารางเมตร คิดเป็นเนื้อที่ 215 ไร่ 1 งาน 89.9 ตารางวา

เส้นทางโดยรอบชุมชน มีระยะทาง 2,524.0296 เมตร

ภาพที่ 2-4 แผนที่ชุมชนบ้านเนินรถไฟ (สำนักพัฒนาสังคม เมืองพัทยา, 2559)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มมีเพียงพื้นที่ระหว่างซอย 5 ถึง ซอย 6 ของชุมชนบ้านเนินทางรถไฟมีพื้นที่เป็นเนินสลับกับพื้นที่ราบ สำหรับดินส่วนใหญ่ในพื้นที่เป็นดินดาน

ลักษณะภูมิอากาศ

ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟมีลักษณะอากาศแบบมรสุมเขตร้อน (Tropical climate) โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม และได้รับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างเดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ส่งผลให้ชุมชนบ้านเนินทาง

รถไฟ มีฤดูที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน 3 ฤดู ได้แก่

ฤดูร้อน เดือนมีนาคม-พฤษภาคม อากาศค่อนข้างอบอ้าวแต่ไม่ถึงกับร้อนจัด

ฤดูฝน เดือนสิงหาคม-ตุลาคม มีฝนตกกระจายทั่วไป

ฤดูหนาว เดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ อากาศไม่หนาวจัดว่าเย็นสบาย ท้องฟ้าสดใส
ปลอดโปร่ง และมีแดดตลอดวัน

ประชากร

จำนวนครัวเรือน 73 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 453 คน

แยกเป็นชาย 186 คน หญิง 267 คน มีบ้าน 103 หลัง

สภาพเศรษฐกิจ

อาชีพประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และรับจ้างทั่วไป

รายได้ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 158,586 บาท/ คน/ ปี

การปกครอง

คณะกรรมการชุมชน มี 14 คน ประกอบด้วย

1. นายมนูญ วงษ์เสนา	ประธานชุมชน
2. นายประเสริฐ เกิดทอง	รองประธานชุมชน
3. นายสนอง ภู่นอก	กรรมการฝ่ายปกครอง
4. นายชูชีพ ลาสกุล	กรรมการฝ่ายป้องกัน ฯ
5. นางเพ็ญรุ่ง สาดเพ็ง	กรรมการฝ่ายพัฒนา
6. น.ส.เฉลา โถแก้ว	กรรมการฝ่ายการคลัง
7. น.ส.สมหวัง โนนนอก	กรรมการฝ่ายการศึกษา
8. นางถม เข้มเงิน	กรรมการฝ่ายสาธารณสุข
9. น.ส.กิติมา ชัยอ่อน	กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม
10. นางวรรรฉณี ชาญนารถ	กรรมการฝ่ายปฏิคม
11. นางกิมเตี๋ย เกตุกินทะ	กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์
12. นายทรงกลด ศรีเลิศ	ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง
13. นางนงค์พะงา ชาวบ้านกร่าง	ผู้ช่วยฝ่ายการคลัง
14. นางสุชาดา สอาด	เลขานุการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ตรงหรือใกล้เคียงกับหัวข้อในการวิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัยที่สำคัญดังนี้

กมลวรรณ พาหอม (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 6 ตำบล 6 อำเภอ และ 6 หมู่บ้าน จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) และตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.8 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.0 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 41.2 และมีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.7 2) ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีส่วนร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.40 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สำหรับด้านที่ประชาชน มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมลงคะแนนเพื่อคัดเลือกโครงการคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.81 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อผู้เหมาะสมเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านและการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.70 และ 3.67 ตามลำดับ สำหรับด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วม น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมเสนอแนะความเห็นเพื่อการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานคิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.91 3) สำหรับความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) อยู่ในระดับมากคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.28 รองลงมาคือ การประชาคมและคณะกรรมการหมู่บ้านคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.14 และ 4.02 สำหรับด้านที่ประชาชนมีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ การกำหนดขนาดของหมู่บ้าน/ชุมชนคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.99 และ 4) สำหรับข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ของประชาชนต่อโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) เรื่องที่ประชาชนให้ข้อเสนอมากที่สุด 3 ลำดับแรกคือ 1) งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ชุมชน 2) ควรมีหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนหรือองค์กรอื่นมาให้คำแนะนำหรือความรู้ในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ชุมชนและ 3) เจ้าหน้าที่จากภาครัฐควรประสานงานกับคณะกรรมการหมู่บ้านในการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง

ศรีสุภาภรณ์ ปิณฑานนท์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): กรณีศึกษา โครงการจัดซื้อรถเกี่ยวข้าวของสองหมู่บ้านในตำบล คอนขมื่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน หมู่บ้านหนองกก และหมู่บ้านคอนขมื่น ในตำบลคอนขมื่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): กรณีศึกษา โครงการจัดซื้อรถเกี่ยวข้าวของสองหมู่บ้าน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการจัดซื้อรถเกี่ยวข้าวของสองหมู่บ้าน กับปัจจัยด้านบุคคลและเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 คน แบ่งเป็นสามตอน ได้แก่ ตอนที่หนึ่ง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สอง การมีส่วนร่วมในด้านการสำรวจปัญหาและตัดสินใจเลือกโครงการ การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์ และตอนที่สาม ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.6 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-50 ปี ร้อยละ 43.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส สมรสแล้ว ร้อยละ 75.0 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 44.2 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อปี 30,001-50,000 บาท และสาเหตุของการเข้าร่วมโครงการเพราะการได้รับการชักจูงจากผู้นำชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 84.9 2) สำหรับการมีส่วนร่วมประชาชนเข้าร่วมโครงการจัดซื้อรถเกี่ยวข้าวของสองหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ด้านการสำรวจปัญหาและตัดสินใจเลือกโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ มีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อสำรวจการประกอบอาชีพของชาวบ้าน ซึ่งอยู่ในระดับ มากเช่นเดียวกัน ด้านการวางแผน ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยลักษณะของการมีส่วนร่วมคือ ร่วมในการวางแผนและติดตาม/ ประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยลักษณะของการมีส่วนร่วม คือ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการนำรถไปรับจ้างเกี่ยวข้าวอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างไม่มีส่วนร่วม ทั้งเรื่องการแบ่งปันเงินปันผลจากการถือหุ้นและการให้ผลตอบแทนหรือ

รางวัล เนื่องจากโครงการยังอยู่ในระยะเริ่มต้นและจำเป็นต้องนำผลกำไรที่ได้รับไปชำระหนี้ ค่าจัดซื้อรถเกี่ยวข้าว ไปหมดก่อน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการจัดซื้อรถเกี่ยวข้าวของสองหมู่บ้าน ได้แก่ สถานภาพสมรส

ชรกนก ศิริรัตนะ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคาร ชยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อโครงการธนาคารชยะในชุมชน บ้านท่าภาณุรังสีเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษาถึงปัจจัย ทางด้านคุณลักษณะประชากรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการธนาคารชยะ ในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสีเทศบาลตำบลเกาะสีชังอำเภอเกาะสีชังจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.22 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.57 มีสถานภาพ สมรสมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.27 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.06 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 5,001-10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.70 มีรายได้ต่อครัวเรือนระหว่าง 5,001- 10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.53 ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 2-3 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.04 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเกาะสีชังมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.30 และส่วนใหญ่มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.61 2) การมี ส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารชยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสีเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ดังนี้ประเด็นข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ประเด็นข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ตามลำดับและอยู่ในระดับน้อย 2 ประเด็น ดังนี้ประเด็นข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และประเด็นข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ ตามลำดับ 3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะประชากรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในโครงการธนาคารชยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน สมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาที่อาศัย ต่างกันจะมีการมีส่วนร่วมต่อโครงการ ธนาคารชยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน โดยที่ประชาชนที่มีเพทรายได้ต่อครัวเรือน และลักษณะที่อยู่อาศัย แตกต่างกันจะมี การมีส่วนร่วมต่อโครงการธนาคารชยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสีเทศบาลตำบลเกาะสีชัง

อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

รอมสัน หมาดมานัง (2554) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา 2) เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา จำนวน 398 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการมูลฝอยของเทศบาลนครยะลา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8430 สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟต์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) มูลฝอยในเขตเทศบาลนครยะลา มีปริมาณมากที่สุดในปี พ.ศ. 2553 ช่วงเดือนสิงหาคม มีค่าเท่ากับ 75.71 ตันต่อวัน การจัดการมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนใหญ่ประชาชนไม่คัดแยกมูลฝอย ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอย ความตระหนักในการลดปริมาณมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง 2) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ อาชีพหลัก รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครยะลา และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่รวมกันต่างกันมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ความตระหนักในการลดปริมาณมูลฝอยมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย ประชาชนเห็นว่า สาเหตุของปัญหามูลฝอยในเขตเทศบาลนครยะลามาจากการเพิ่มจำนวนของประชากร และการขยายตัวของสังคม เศรษฐกิจ ประชาชนขาดความรู้ ความตระหนักในการจัดการมูลฝอย โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาลโดยตรง ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ เทศบาลต้องจัดรูปแบบในการจัดการมูลฝอยอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานหลักวิชาการ ด้วยการนำนโยบายการจัดการมูลฝอยแบบครบวงจรไปสู่การปฏิบัติ โดยยึดหลักประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย

ดำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

เมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์ และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในอำเภอหนองไผ่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมประชุมในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน จำนวน 1,039 คน ผลการศึกษพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบระดับประถมศึกษา อาชีพส่วนใหญ่ประกอบ อาชีพเกษตรกรรม รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ที่ต่ำกว่า 5,000 บาท สถานภาพทางสังคมส่วนใหญ่ เป็นประชาชน 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ 3) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศไม่ต่างกัน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และสถานภาพทางสังคม แตกต่างกันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศิวกานต์ กะริอุณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ระหว่างประชากรที่มีคุณลักษณะ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพที่ต่างกัน และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ประชากรจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA ผลการศึกษพบว่า 1) ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลศรีวิไล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ขั้นตอนการจัดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ขั้นตอนทิ้งขยะมูลฝอย และขั้นตอนเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง และขั้นที่มีส่วนร่วมลำดับสุดท้ายคือ ขั้นตอนแปรรูปและนำกลับมาใช้ใหม่ อยู่ในระดับน้อย 2) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ และระดับการศึกษาอาชีพ แตกต่างกันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ขณะที่อายุ

ไม่แตกต่างกัน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 3) ประชาชนมีข้อเสนอแนะให้เทศบาลตำบลศรีวิไล ดำเนินการทั้ง 4 ชั้น คิดเป็น ร้อยละ 42.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ส่วนข้อเสนอแนะที่ประชาชนเสนอเรียงจากมากไป น้อย คือ ชั้นการทิ้งขยะมูลฝอย รองลงมา คือ ชั้นเก็บรวบรวมและ ชั้นการกำจัดขยะมูลฝอย

อภิเชษฐ ธาราพงษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการ มูลฝอย เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา ชุมชนเสนานิคม 2 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา ชุมชนเสนานิคม 2 และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเสนานิคม 2 เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 372 คน ผลการศึกษาพบว่า ข้อ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดการมูลฝอย แบ่งเป็น 5 ด้าน 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย ภาพรวมพบว่า อยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความร่วมมือในการชำระค่าบริการในการกำจัดมูลฝอย อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาถังรองรับขยะ ส่วนร่วมในการ คัดแยกขยะก่อนทิ้ง และส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยเหลือชุมชนใน การจัดการขยะ อยู่ในระดับปานกลาง และลำดับสุดท้ายส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยในชุมชนไป ย่อยสลายมาใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ยหมัก อยู่ระดับน้อย 2) ด้านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของชุมชน ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง 3) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีในการจัดการมูลฝอย ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อย 4) การมี ส่วนร่วมเสนอปัญหาของชุมชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และ 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการมูลฝอยของสำนักงานเขตจตุจักร อยู่ในระดับปานกลาง ข้อ 2 จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ ไม่แตกต่างกันในการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ในขณะที่อายุ และ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

บัณฑิต ปันสุวรรณ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง ท้องถิ่น (การจัดการขยะ) กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของเทศบาลตำบล บางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และเพื่อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการปกครองท้องถิ่นด้านการจัดการขยะของเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน

จังหวัดนครปฐม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 381 คน และผู้บริหารเทศบาล จำนวน 3 คน โดยเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศ ชาย ร้อยละ 63.8 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.2 ส่วนใหญ่ ระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 33.3 ซึ่งมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 22.6 โดยส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.7 ซึ่งส่วนใหญ่ลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 51.2 และส่วนใหญ่ไม่เคยมีตำแหน่งในเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 96.6 2) การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นด้านการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเลน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนในเขตเทศบาลมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ 2) การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะที่แตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับอาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ลักษณะที่อยู่อาศัย และประชาชนในเขตบางเลน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า มีความรู้ความเข้าใจด้านคัดแยกขยะมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้ซ้ำ การลดการใช้ ส่วนการนำกลับมาใช้ใหม่ มีความรู้ความเข้าใจน้อยสุด ตามลำดับ 3) ด้านข้อเสนอแนะแนวทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเพิ่มบทบาทในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาขยะ ควรมีการบรรจุแผนการจัดการขยะให้เป็นแผนงานในการพัฒนาชุมชนเพื่อกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะอย่างยั่งยืน จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางจะททำให้ประชาชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกันของปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหา และจะเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

อนุชิต พฤทธิอนันต์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ที่มีต่อโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพลาย จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อ โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไข และแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

- 1) นายกเทศมนตรี ในฐานะผู้กำหนดนโยบายของเทศบาลในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน

2) ประชาชนในเขตเทศบาลที่เข้าไปมีส่วนร่วมดับโครงการของเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า

1) ผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นมีมุมมองตรงกันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความจำเป็นในการพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น ทำให้ท้องถิ่นสามารถรับทราบความต้องการที่แท้จริงของประชาชน เพื่อที่ท้องถิ่นจะได้นำเอาความต้องการของประชาชนไปกำหนดนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ 2) แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เนื่องจากภารกิจส่วนตัว การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมยังไม่ดีพอ ประชาชนขาดความเอาใจใส่ในการเข้าไปมีส่วนร่วม ประชาชนเป็นปัจเจกไม่สังกัดกลุ่มไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ และประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในองค์ความรู้เฉพาะด้าน นอกจากนี้ยังพบว่า แม้ประชาชนจะได้รับโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมก็ตาม แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนก็ยังถูกควบคุมไว้ภายใต้การได้รับอนุญาตให้เข้าไปมีส่วนร่วมได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น ยังไม่มีการเปิดกว้างให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยตนเอง และการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ด้วยเหตุที่ประชาชนยังมององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องให้บริหารประชาชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมแม้จะเกิดขึ้นก็ตาม แต่ก็เน้นหนักไปในทางการเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบสนองความต้องการ 3) ข้อเสนอแนะในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนรับทราบถึงช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม และมีการเปิดกว้างให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้นอกเหนือจากที่ท้องถิ่นกำหนดกรอบไว้ และต้องให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ควบคุมและตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่น

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น โดยภาพรวมผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ให้เห็นถึงตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่นักวิจัยได้เลือกใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาได้ดังตารางที่ 2-3 และ 2-4

ตารางที่ 2-3 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงตัวแปรอิสระที่นักวิจัยใช้ในการศึกษา

ชื่อนักวิจัย	ตัวแปรอิสระที่นักวิจัยเลือกใช้ในการศึกษา					
	เพศ	อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน
กมลวรรณ พาหอม	✓	✓	✓	✓	✓	
ศรีสุภางค์ ปิณฑานนท์	✓	✓		✓	✓	
ชรกนก ศิริรัตน์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
รอมสัน หมาดมานัง		✓	✓		✓	✓
ดำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์		✓	✓	✓	✓	
ศิวกานต์ กะริอุณะ	✓	✓		✓		
อภิเชษฐ ธาราพงษ์	✓	✓		✓		
บัณฑิต ปิ่นสุวรรณ	✓	✓	✓		✓	
อนุชิต พฤทธิอานันต์		✓				

ตารางที่ 2-4 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงตัวแปรตามที่นักวิจัยใช้ในการศึกษา

ชื่อนักวิจัย	ตัวแปรตามที่นักวิจัยเลือกใช้ในการศึกษา		
	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนตาม แนวคิดของ Cohen and Uphoff	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนตาม แนวคิดของ จันทวีร์ เกษมสุข	การมีส่วนร่วมของ ประชาชนตาม แนวคิดของ โกวิทย์ พวงงาม
กมลวรรณ พาหอม			✓
ศรีสุภางค์ ปิ่นทานนท์	✓		
ชรกนก ศิริรัตน์	✓		
รอมสัน หมาดมานัง		✓	
ดำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์	✓		
ศิวกานต์ กะริอุณะ	✓		
อภิเชษฐ ธาราพงษ์			✓
บັນจูน ปิ่นสุวรรณ	✓		
อนุชิต พฤทธิอนันต์	✓		

จากตารางที่ 2-3 และ 2-4 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” โดยเพิ่มตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่งในโครงการ ฯ ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน วิโรจน์ ชำนาญการ, 2549) มาใช้ในการศึกษาวิจัยในงานของผู้วิจัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี” เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยจะพิจารณาหัวข้อเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตในพื้นที่ ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้าร่วมโครงการ ฯ จำนวน 373 คน ซึ่งมีขั้นตอนในหากลุ่มตัวอย่างดังนี้ (สำนักพัฒนาสังคมเมืองพัทธา, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973, pp. 727-728) เมื่อคำนวณแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเป็น จำนวน 194 คน ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1+Ne^2} \\ n &= \frac{373}{1+373 (.0025)} \\ n &= 193.01 \end{aligned}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อ N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด/ ขนาดของประชากร

เมื่อ e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling error) ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ ± 0.05 ภายใต้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ดังนั้น จึงควรใช้จำนวนตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประมาณ 194 คนจึงจะยอมรับได้

เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง (Sampling technique) จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบความน่าจะเป็น โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตามต้องการจากประชาชนในเขตในพื้นที่ ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดจากทฤษฎีเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ เป็นคำถามชนิดปลายปิดแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน และตำแหน่งในโครงการ ฯ

ตอนที่ 2 ข้อมูล “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี” แบบมาตราส่วนที่เป็น Rating scale 4 ระดับแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 7 ข้อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 5 ข้อการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 7 ข้อ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4 ข้อ โดยกำหนด (Rating scale) ระดับคะแนนดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด 4 คะแนน

มีส่วนร่วมมาก 3 คะแนน

มีส่วนร่วมน้อย 2 คะแนน

มีส่วนร่วมน้อยที่สุด 1 คะแนน

วิธีการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามขึ้นตามกรอบข้อมูลที่ต้องการศึกษาโดยใช้คำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการตามตัวแปรที่กำหนดไว้เป็นหลักในการสร้างคำถามต่าง ๆ ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมดเพื่อให้แบบสอบถามสามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นพร้อมทั้งคำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการของตัวแปรเสนอต่อผู้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

3.1 ดร. อุษณากร ทาวะรัมย์ อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

3.2 พ.จ.อ. ธนาพนธ์ กระตุคนาค รักษาการหัวหน้าฝ่ายพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สำนักสิ่งแวดล้อม เมืองพัทยา

3.3 นายมนูญ วงษ์เสนา ประธานชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา (ปราชญ์ชาวบ้าน)

เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่านิยามและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีความชัดเจนถูกต้องหรือไม่รวมทั้งการพิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้ในข้อความว่าสอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการจะวัดหรือไม่เพื่อให้เครื่องมือมีความตรงในเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-objective congruence: IOC) กำหนดเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ ค่า IOC มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 ข้อคำถามที่ดีมีค่า IOC ใกล้ 1 ส่วนข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรมีการปรับปรุงแก้ไข (สุวิมล ติรกานันท์, 2546, หน้า 139-140) ซึ่งจากการให้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC อยู่ที่ 0.89 ซึ่งถือว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์

4. ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือในภาคสนามกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรครั้งนี้จำนวน 30 คนแล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbaur's alpha coefficient ได้ค่าดังนี้

ภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ค่า Alpha = .778

5. แก้ไขแบบสอบถามโดยการปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งจากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนในเขตชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี
2. ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามมาแปรข้อมูลที่ได้เป็นรหัสพร้อมบันทึกข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลได้กระทำในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1-5 มีนาคม พ.ศ. 2560

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่ระบุไว้
2. การประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งจำแนกตัวแปรไว้ตาม เพศ อายุอาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency distribution) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตาราง

2.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) ทัศนศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การแปลผลข้อมูลเพื่ออธิบายระดับการมีส่วนร่วมได้ใช้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยการใช้สถิติพื้นฐาน คือการหาค่าพิสัย (ค่ามากที่สุด-ค่าน้อยสุด) และการใช้สูตรการคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (วิชิต อุ๋อัน, 2548, หน้า 181) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนที่มีค่ามากที่สุด}-\text{คะแนนที่มีค่าน้อยสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

ดังนั้น สามารถกำหนดเกณฑ์เฉลี่ยของระดับคะแนนการมีส่วนร่วมดังนี้

3.26-4.00 การมีส่วนร่วม มากที่สุด

2.51-3.25 การมีส่วนร่วม มาก

1.76-2.50 การมีส่วนร่วม น้อย

1.00-1.75 การมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริม

ความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนิน
ทางรถไฟ เมืองพิทยา จังหวัดชลบุรี ตามประชาชนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์
ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน (Inference statistics) วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test และ One-way ANOVA
กรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และทดสอบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธีของ Scheff^๗ และ LSD
เพื่อหาความแตกต่างจากการทดสอบความแปรปรวน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน และตำแหน่งในโครงการ ฯ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 194 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	110	56.70
หญิง	84	43.30
อายุ		
15- 20 ปี	5	2.58
21-30 ปี	34	17.53
31-40 ปี	56	28.87
41-50 ปี	58	29.90
51 ปีขึ้นไป	41	21.13
อาชีพหลัก		
ธุรกิจส่วนตัว	15	7.73
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	2.06
รับจ้างทั่วไป	130	67.01
ค้าขาย	31	15.98
นักเรียน/ นักศึกษา	7	3.61
แม่บ้าน	7	3.61
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	2	1.03
ประถมศึกษา	94	48.45
มัธยมต้น	83	42.78
มัธยมปลาย/ ปวช.	10	5.15
อนุปริญญา/ ปวส	3	1.55
ปริญญาตรีขึ้นไป	2	1.03

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	3	1.55
5,001-10,000 บาท	72	37.11
10,001-15,000 บาท	87	48.85
15,001 บาทขึ้นไป	32	16.49
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
1-5 ปี	2	1.03
6-10 ปี	79	40.72
11 ปีขึ้นไป	113	58.25
ตำแหน่งใน โครงการ ฯ		
กรรมการ	36	18.56
ผู้เข้าร่วมโครงการ	158	81.44
รวม	194	100.00

จากตารางที่ 4-1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.70 มีอายุ 41-50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 29.90 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 21-30 ปี และอายุ 15-20 ปี ร้อยละ 28.87, 21.13, 17.53 และ 2.58 ตามลำดับ จำแนกตามอาชีพโดยส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 67.01 รองลงมาคือ ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 15.98 และ 7.73 ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 48.45 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา และมัธยมปลาย/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 42.78 และ 5.51 ตามลำดับ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ที่ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 44.85 รองลงมาคือ 5,001-10,000 บาท และ 15,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.11 และ 16.49 ตามลำดับ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่พบว่า อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 58.25 รองลงมาคือ 6-10 ปี และ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.72 และ 1.03 ตามลำดับ จำแนกตามตำแหน่งในโครงการ ฯ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 81.44 รองลงมาคือ กรรมการ คิดเป็นร้อยละ 18.56 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4-2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการตัดสินใจ (n = 194)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อรับฟังขั้นตอนการค้นหาปัญหาเป็นประจำ	64 (32.99)	125 (64.43)	5 (2.58)	0 (0.00)	3.30	0.51	มากที่สุด	4
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) เป็นประจำ	129 (66.49)	65 (33.51)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.34	0.47	มากที่สุด	3
3. ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือถึงความต้องการจัดทำโครงการ ฯ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนเป็นประจำ	58 (29.90)	130 (67.01)	6 (3.09)	0 (0.00)	3.27	0.50	มากที่สุด	6
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) ตามลำดับความสำคัญของปัญหาในชุมชนเป็นประจำ	40 (20.26)	147 (75.77)	7 (3.61)	0 (0.00)	3.17	0.46	มากที่สุด	7
5. ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอโครงการ ฯ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนทุกครั้ง	64 (32.99)	118 (60.82)	12 (6.19)	0 (0.00)	3.27	0.56	มากที่สุด	5
6. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาคมเพื่อเสนอโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ	79 (40.72)	107 (55.15)	8 (4.12)	0 (0.00)	3.37	0.56	มากที่สุด	1
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ	74 (38.14)	113 (58.25)	7 (3.61)	0 (0.00)	3.35	0.54	มากที่สุด	2
ภาพรวม					3.54	0.50	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4-2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการในด้านการตัดสินใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อเสนอโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.37$, $SD = 0.56$) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.54$) เป็นอันดับที่ 2 และข้อที่น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) ตามลำดับความสำคัญของปัญหาในชุมชนเป็นประจำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.17$, $SD = 0.46$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 4-3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการดำเนินงาน (n = 194)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะร่วมดำเนินกิจกรรมในโครงการ ฯเป็นประจำ	76 (39.18)	112 (57.73)	6 (3.09)	0 (0.00)	3.36	0.54	มากที่สุด	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือนทุกครั้ง	74 (38.14)	113 (58.25)	7 (3.61)	0 (0.00)	3.35	0.54	มากที่สุด	2
3. ท่านมีส่วนร่วมในการนำขยะอินทรีย์จากการคัดแยกส่งต่อให้ทางชุมชนนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยเป็นประจำ	56 (28.87)	138 (71.13)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.29	0.45	มากที่สุด	3
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์บอกต่อเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องที่อาศัยภายนอกชุมชนให้รู้จักการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือน และนำกลับมาใช้ประโยชน์เป็นประจำ	43 (22.16)	149 (76.80)	1 (0.52)	1 (0.52)	3.21	0.45	มาก	4
5. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เป็นประจำ	37 (19.07)	147 (75.77)	10 (5.51)	0 (0.00)	3.14	0.47	มาก	5
ภาพรวม					3.48	0.51	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4-3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการในด้านการดำเนินงานภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.51$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะร่วมดำเนินกิจกรรมในโครงการ ๑ เป็นประจำอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.54$) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือนทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.54$) เป็นลำดับที่สอง และข้อที่น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.14$, $SD = 0.47$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4-4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านผลประโยชน์ (n = 194)

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เพื่อสร้างรายได้สู่ครัวเรือน จากการคัดแยกขยะต้นทางอย่างสม่ำเสมอ	60 (30.93)	125 (64.43)	8 (4.12)	1 (0.52)	3.26	0.53	มากที่สุด	7
2. ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากปุ๋ยอินทรีย์ที่เป็นผลผลิตจากขยะ ในครัวเรือนของท่านอย่างสม่ำเสมอ (ทั้งใช้เองและนำไปให้ผู้อื่นใช้)	71 (36.60)	118 (60.82)	4 (2.06)	1 (0.52)	3.34	0.54	มากที่สุด	4
3. ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือนของท่านอย่างสม่ำเสมอ	64 (33.0)	121 (62.4)	9 (4.64)	0 (0.00)	3.28	0.54	มากที่สุด	5
4. โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๑ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน อาทิ การลดจำนวนการว่างงาน และการส่งเสริมความเป็นอยู่ในครัวเรือนที่ดีขึ้น	75 (38.66)	114 (58.76)	5 (2.58)	0 (0.00)	3.36	0.53	มากที่สุด	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ๑ ซึ่งทำให้ปริมาณขยะที่ส่งถึงถังขยะของชุมชน และสภาพของน้ำขยะที่ส่งกลิ่นเหม็นลดลง	63 (32.47)	120 (61.86)	11 (5.67)	0 (0.00)	3.27	0.55	มากที่สุด	6

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
6. ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการลดลงของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากขยะอินทรีย์	78 (40.21)	109 (56.19)	6 (3.09)	1 (0.52)	3.36	0.57	มากที่สุด	2
7. ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างทั่วถึง และตอบสนองความต้องการของชุมชนของท่าน	83 (42.78)	104 (53.61)	7 (3.61)	0 (0.00)	3.39	0.55	มากที่สุด	1
ภาพรวม					3.64	0.49	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4-4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.49$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างทั่วถึงและตอบสนองความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.39$, $SD = 0.59$) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการลดลงของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากขยะอินทรีย์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.36$, $SD = 0.57$) เป็นลำดับที่สอง และข้อที่น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เพื่อสร้างรายได้สู่ครัวเรือน จากการคัดแยกขยะต้นทางอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.26$, $SD = 0.53$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4-5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในด้านการประเมินผล (n = 194)

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม				\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ ฯ โดยเข้าร่วมรับฟังประชุมสรุปชี้แจงผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	78 (40.21)	111 (57.22)	5 (2.58)	0 (0.00)	3.47	0.55	มากที่สุด	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ ฯ อย่างสม่ำเสมอ (ทุก ๆ เดือน)	78 (40.21)	112 (57.73)	4 (2.06)	0 (0.00)	3.28	0.53	มากที่สุด	4
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรายรับ-รายจ่ายจากการดำเนินงานของโครงการ ฯ (ทุก ๆ เดือน)	61 (31.44)	127 (65.46)	5 (2.58)	1 (0.52)	3.38	0.52	มากที่สุด	3
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและสรุปการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรคเพื่อการปรับปรุงแก้ไข (ทุก ๆ เดือน)	97 (50.00)	92 (47.42)	5 (2.58)	0 (0.00)	3.38	0.53	มากที่สุด	2
ภาพรวม					3.54	0.53	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4-5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.53$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ ฯ โดยเข้าร่วมรับฟังประชุมสรุปชี้แจงผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.47$, $SD = 0.55$) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและสรุปการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรคเพื่อการปรับปรุงแก้ไข (ทุก ๆ เดือน) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.53$) เป็นลำดับที่สอง และข้อที่น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการฯอย่างสม่ำเสมอ (ทุก ๆ เดือน) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.28$, $SD = 0.53$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตารางที่ 4-6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี (n = 194)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี	\bar{X}	SD	แปลผล	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.54	0.50	มากที่สุด	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.48	0.51	มากที่สุด	4
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.64	0.49	มากที่สุด	1
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.54	0.53	มากที่สุด	2
ภาพรวม	3.55	0.42	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4-6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.55$, $SD = 0.42$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.64$, $SD = 0.49$) เป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.53$) เป็นลำดับที่สอง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.50$) เป็นอันดับที่สาม และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.48$, $SD = 0.51$) เป็นลำดับสุดท้าย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	\bar{X}	SD	t	Sig.
ชาย	110	3.62	0.40	2.63	.009
หญิง	84	3.46	0.43		

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .009 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้กำหนดไว้ จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้เพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	SD
15-20 ปี	3.15	0.22
20-30 ปี	3.27	0.36
31-40 ปี	3.80	0.35
41-50 ปี	3.50	0.41
51 ปีขึ้นไป	3.56	0.41

ตารางที่ 4-9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	7.16	1.79	12.07	.000
ภายในกลุ่ม	189	28.04	0.14		
รวม	193	35.21			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้กำหนดไว้ จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธี Scheff^๑ ต่อได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	15- 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.15	3.27	3.80	3.50	3.56
15-20 ปี	3.15			-.65*		
21-30 ปี	3.27			-.53*		-.28*
31-40 ปี	3.80				-.30*	
41-50 ปี	3.50					
51 ปีขึ้นไป	3.56					

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 คู่ คือ

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี กับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 15-20 ปี มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี น้อยกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี กับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี น้อยกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี กับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี น้อยกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป

คู่ที่ 4 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี กับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มากกว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	SD
ธุรกิจส่วนตัว	3.71	0.41
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.37	0.47
รับจ้างทั่วไป	3.59	0.40
ค้าขาย	3.39	0.45
นักเรียน/ นักศึกษา	3.21	0.36
แม่บ้าน	3.67	0.40

ตารางที่ 4-12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	2.41	0.48	2.76	.019
ภายในกลุ่ม	188	32.80	0.17		
รวม	193	32.21			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .019 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้กำหนดไว้ จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธี LSD ต่อ
ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	ธุรกิจส่วนตัว	ข้าราชการ	รับจ้าง	ค้าขาย	นักเรียน	แม่บ้าน
		3.71	3.37	3.59	3.39	3.21	3.67
ธุรกิจส่วนตัว	3.71				.32*	.50*	
ข้าราชการ	3.37						
รับจ้าง	3.59				.19*	.37*	
ค้าขาย	3.39						
นักเรียน	3.21						-.46*
แม่บ้าน	3.67						

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 คู่คือ

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพค้าขายจากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มากกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพค้าขาย

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี มากกว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปกับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพค้าขาย จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอาชีพรับจ้าง

ทั่วไป มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี มากกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพค้าขาย

คู่ที่ 4 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป กับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี มากกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา

คู่ที่ 5 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษากับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพแม่บ้านจากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียน/ นักศึกษา มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี น้อยกว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพแม่บ้าน

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	SD
ไม่ได้ศึกษา	3.50	0.35
ประถมต้น	3.71	0.38
มัธยมต้น	3.46	0.42
มัธยมปลาย/ ปวช.	3.07	0.12
อนุปริญญา/ ปวส.	2.91	0.14
ปริญญาตรีขึ้น	3.29	0.35

ตารางที่ 4-15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	6.58	1.31	8.64	.000
ภายในกลุ่ม	188	28.63	0.15		
รวม	193	35.21			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้กำหนดไว้ จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธี Scheff¹ ต่อได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4-16

ตารางที่ 4-16 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ไม่ได้ ศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมต้น	มัธยมปลาย/ ปวช.	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป
		3.50	3.71	3.07	3.00	2.91	3.29
ไม่ได้ศึกษา	3.50						
ประถมศึกษา	3.71			.24*	.63*	.79*	
มัธยมต้น	3.46				.39*		
มัธยมปลาย/ ปวช.	3.07						
อนุปริญญา/ ปวส.	2.91						
ปริญญาตรีขึ้นไป	3.29						

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับ
การศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
เมืองพัทธา คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 คู่คือ

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษากับผู้ตอบ
แบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมต้น จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มี
ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี มากกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมต้น

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษากับผู้ตอบ
แบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมปลาย/ ปวช. จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบ
แบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้าน
เนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี มากกว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยม
ปลาย/ ปวช.

กลุ่มที่ 3 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษากับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ ปวส. จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี มากกว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ ปวส.

กลุ่มที่ 4 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษากับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ ปวช. จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี มากกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ ปวช.

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชน ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-17 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	SD
ไม่เกิน 5,000 บาท	3.08	0.38
5,000-10,000 บาท	3.26	0.31
10,001-15,000 บาท	3.79	0.35
15,000 บาทขึ้นไป	3.60	0.41

ตารางที่ 4-18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	3	11.89	3.96	32.28	.000
ภายในกลุ่ม	190	23.32	0.12		
รวม	193	35.21			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าค่า Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้กำหนดไว้จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธี Scheff^๑ ต่อได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4-19

ตารางที่ 4-19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post hoc) ของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี
จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน	\bar{X}	ไม่เกิน 5,000	5,001-10,000	10,001-15,000	15,000 บาท
		บาท	บาท	บาท	ขึ้นไป
		3.08	3.26	3.79	3.60
ไม่เกิน 5,000 บาท	3.08			-0.71*	
5,001-10,000 บาท	3.26			-0.53*	-0.33*
10,001-15,000 บาท	3.79				
15,000 บาทขึ้นไป	3.60				

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 คู่ คือ

คู่ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท กับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี น้อยกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท

คู่ที่ 2 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท กับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี น้อยกว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท

คู่ที่ 3 กลุ่มตัวอย่างของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท กับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป จากตารางแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรีน้อยกว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 บาทขึ้นไป

สมมติฐานข้อที่ 6 ประชาชน ที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-20 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน	\bar{X}	SD
ต่ำกว่า 1 ปี	3.12	0.17
1-5 ปี	3.56	0.43
6-10 ปี	3.55	0.42
11 ปีขึ้นไป	3.55	0.42

ตารางที่ 4-21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2	0.37	0.18	1.03	.359
ภายในกลุ่ม	191	38.84	0.18		
รวม	193	35.21			

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน พบว่า ค่า Sig. เท่ากับ .359 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้กำหนดไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 7 ประชาชน ที่มีตำแหน่งในโครงการ ฯ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ 4-22 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามตำแหน่งในโครงการ ฯ

ตำแหน่งในโครงการ ฯ	จำนวน	\bar{X}	SD	t	Sig.
กรรมการ	36	3.77	0.36	3.44	.001
ผู้เข้าร่วมโครงการ	158	3.50	0.42		

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4-22 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามตำแหน่งในโครงการ ฯ พบว่าค่า Sig. เท่ากับ .001 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ได้กำหนดไว้จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งในโครงการ ฯ ต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้มีผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ มากกว่ากรรมการ

ตารางที่ 4-23 สรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ลำดับ	สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1	ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
2	ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
3	ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
4	ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
5	ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
6	ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
7	ประชาชนที่มีตำแหน่งในโครงการ ๆ มีต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 4-23 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำแหน่งในโครงการ ๆ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิต
ปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน
การวิจัย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล เป็นหนึ่งในมาตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้กลไกหมู่บ้าน และตำบลในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อย เนื่องจากช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัวซึ่งส่งผลกระทบต่ออัตราการขยายตัวทำให้เศรษฐกิจฝืดเคือง การลงทุนต่าง ๆ ชะลอตัว กำลังซื้อของประชาชนที่มีรายได้น้อยลดลงเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางรัฐบาลจึงได้ขับเคลื่อนโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุนต่าง ๆ ทั่วประเทศ ผ่านงบประมาณที่กระจายลงสู่ท้องถิ่นตำบลละ 5 ตำบล โดยคาดหวังว่าจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้มีรายได้น้อยอย่างทั่วถึง ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา เป็นชุมชนหนึ่งในตำบลหนองปรือที่เสนอโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เพื่อส่งเสริมในเรื่องการคัดแยกขยะ และการใช้ประโยชน์จากขยะ เพื่อให้สร้างมูลค่าเพิ่มทำให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ ลดปัญหาการว่างงาน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลในการเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน

โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนและตำแหน่งในโครงการ ฯ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตในพื้นที่ ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้าร่วมในโครงการ ฯ จำนวน 373 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ

ค่า t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé และ LSD ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.70 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.30 โดยมีอายุ 41-50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 29.90 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุ 21-30 ปี และอายุ 15-20 ปี ร้อยละ 28.87, 21.13, 17.53 และ 2.58 ตามลำดับ จำแนกตามอาชีพ โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 67.01 รองลงมาคือ ค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 15.98 และ 7.73 ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 48.45 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา และมัธยมศึกษา/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 42.78 และ 5.51 ตามลำดับ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 44.85 รองลงมาคือ 5,001-10,000 บาท และ 15,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 37.11 และ 16.49 ตามลำดับ จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่พบว่า อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 11 ปีขึ้นไป ร้อยละ 58.25 รองลงมาคือ 6-10 ปี และ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.72 และ 1.03 ตามลำดับ จำแนกตามตำแหน่งในโครงการ ฯ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 81.44 รองลงมาคือ กรรมการ คิดเป็นร้อยละ 18.56 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษา พบว่า ในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาในรายละเอียดเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วม พบว่า

ในด้านการรับผลประโยชน์ของโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมาคือ

ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.54$) ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.54$) และด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.48$)

ในแต่ละด้านมีรายละเอียดตามข้อคำถามดังนี้

ด้านการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชามติเพื่อเสนอ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟอยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 1 ($\bar{X} = 3.37$) รองลงมาคือ เรื่องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 2 ($\bar{X} = 3.35$) เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) เป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 3 ($\bar{X} = 3.34$) และเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) ตามลำดับความสำคัญของปัญหาในชุมชนเป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.17$)

ด้านการดำเนินงาน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมในโครงการ ฯ เป็นประจำอยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 1 ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมาคือ เรื่องการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือนทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 2 ($\bar{X} = 3.35$) เรื่องการมีส่วนร่วมในการนำขยะอินทรีย์จากการคัดแยกส่งต่อให้ทางชุมชนนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยเป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 3 ($\bar{X} = 3.29$) และเรื่องการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.14$)

ด้านผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างทั่วถึง และตอบสนองความต้องการของชุมชนของท่านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 1 ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมาคือ เรื่องการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการลดลงของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากขยะอินทรีย์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 2 ($\bar{X} = 3.36$) เรื่องโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ฯ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน อาทิ การลดจำนวนการว่างงาน และการส่งเสริมความเป็นอยู่ในครัวเรือนที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 3 ($\bar{X} = 3.36$) และเรื่องการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เพื่อสร้างรายได้สู่ครัวเรือนจากการคัดแยกขยะต้นทางอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.26$)

ด้านการประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ ฯ โดยเข้าร่วมรับฟังประชุมสรุปชี้แจงผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับ

มากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 1 ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมาคือ เรื่องการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและสรุปการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรคเพื่อการปรับปรุงแก้ไข (ทุก ๆ เดือน) อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 2 ($\bar{X} = 3.38$) เรื่องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรายรับ-รายจ่ายจากการดำเนินงานของโครงการ ฯ (ทุก ๆ เดือน) อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 3 ($\bar{X} = 3.38$) และเรื่องการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ ฯ อย่างสม่ำเสมอ (ทุก ๆ เดือน) อยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.28$)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งในโครงการ ฯ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผล

1. ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บัณฑูร ปิ่นสุวรรณ (2557) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น (การจัดการขยะ) กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่าการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นด้านการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเลน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและ คิวกานต์ กะริอุณะ (2553) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลศรีวิไล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้มาจากการที่ประชาชนมีความสนใจ และตื่นตัวในเรื่องของการคัดแยกขยะจากครัวเรือนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และสร้างรายได้เสริมสู่ครัวเรือน ในกระบวนการต่าง ๆ อาทิ การร่วมแสดงความคิดเห็นในความต้องการที่จะเสนอโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาของชุมชน การร่วมลงมือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมในการรับประโยชน์จากโครงการ หรือผลพลอยได้จากการคัดแยกขยะ และแปรสภาพเปลี่ยนเป็นรายได้เสริมสู่ครัวเรือน และสุดท้ายการร่วมกันประเมินติดตามผล เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงให้โครงการประสบผลสำเร็จ

2. การมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ทรกนก ศิริรัตนะ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย และบัณฑิต ปิ่นสุวรรณ (2557) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น (การจัดการขยะ) กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นด้านการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเลน ในด้านการรักษาผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้มาจากการที่ประชาชนให้ความสำคัญและตระหนักในส่วนของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการในการคัดแยกขยะที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือน อีกทั้งยังได้รับประโยชน์จากผลผลิตที่ได้ได้แก่ปุ๋ยอินทรีย์ที่สามารถนำไปใช้เองหรือนำไปให้ญาติพี่น้องได้ใช้ และเพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน นอกจากนี้ยังสามารถนำปุ๋ยอินทรีย์ไปขายเพื่อนำรายได้เข้าสู่ครัวเรือนอีกทางหนึ่ง ในเรื่องของส่วนรวมก็ช่วยแบ่งเบาการจัดเก็บขยะจากทางเมืองพัทยา เนื่องจากปริมาณขยะลดลงงบประมาณในการขนถ่ายขยะหรือกำจัดขยะก็ลดลงจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าในโครงการดังกล่าวนี้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการต่างได้รับประโยชน์ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในด้านการมีส่วนร่วม

3. การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ทรกนก ศิริรัตนะ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และบัณฑิต ปิ่นสุวรรณ (2557) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น (การจัดการขยะ) กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นด้านการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเลนในด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้มาจากประชาชนอาจมีภารกิจหน้าที่ หรือต้องไปทำงานประจำอาจทำให้ความพร้อมในการดำเนินการต่าง ๆ ไม่สามารถเข้าร่วมได้ทุกครั้ง แต่ส่วนใหญ่เมื่อตนเองมีเวลาหรือว่างเว้นจากภารกิจงานก็จะมีส่วนร่วมในโครงการเว้นแต่บางกรณีที่ไม่อาจเข้าร่วมได้เป็นเฉพาะครั้ง นอกจากนี้ในกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อาจไม่ได้เข้าร่วมดำเนินการ แต่ก็ส่งวัตถุดิบที่คัดแยกจากครัวเรือนให้ทางชุมชนนำไปผลิตปุ๋ยอินทรีย์และอาจสามารถไปร่วมในงานด้านอื่น ๆ ทดแทน อาทิเช่น การช่วยประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้

บุคคลอื่นภายนอกชุมชน ได้รู้จักกระบวนการคัดแยกขยะ และนำกลับมาใช้ประโยชน์สร้างรายได้เสริมสู่ครัวเรือน

4. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี เพศ ต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เพศชายมีส่วนร่วมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.68$) ซึ่งสอดคล้องกับ ศิวกานต์ กะริอุณะ (2553) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน เพศ ต่างกันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับ อภิเชฐ ธาราพงษ์ (2548) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา ชุมชนเสนานิคม 2 พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน เพศ ไม่แตกต่างกันในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้มาสาเหตุมาจากในการร่วมกิจกรรมโครงการดังกล่าว เพศชาย อาจมีพลังกำลังหรือความแข็งแรงของร่างกายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากในการดำเนินโครงการจะต้องมีการคัดแยกขยะ และขนย้ายขยะอินทรีย์ไปยังจุดต่าง ๆ ที่ชุมชนกำหนดไว้ ฉะนั้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพศชายจึงมีความพร้อมและสามารถร่วมกิจกรรมได้มากกว่าเพศหญิง

5. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี อายุ ต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 อายุ 31-40 ปี มีส่วนร่วมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.85$) ซึ่งสอดคล้องกับ ธรกนก ศิริรัตนะ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ โครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน อายุ ต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากกลุ่มคนในช่วงอายุดังกล่าว เป็นกลุ่มคนในระดับแกนนำคณะกรรมการซึ่งมีบทบาทในการชักจูงให้ประชาชนในชุมชนออกมาร่วมกันในการทำกิจกรรมในโครงการ

6. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.71$) ซึ่งสอดคล้องกับ ธรกนก ศิริรัตนะ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน การประกอบอาชีพ ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะ

ในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรอมสัน หมาดมานัง (2554) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน อาชีพหลักต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมูลฝอยแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สาเหตุมาจากประชาชนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการ ฯ เนื่องจากการประกอบอาชีพที่เป็นอิสระและมีเวลาว่างเพียงพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการ ได้สม่ำเสมอ ต่างจากผู้ทำงานประจำมีระยะเวลาจำกัดทำให้ไม่อาจเข้าร่วมโครงการได้อย่างเต็มที่

7. การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทลุง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.75$) ซึ่งสอดคล้องกับ ทรกนก ศิริรัตนะ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ศิวกานต์ กะริอุณะ (2553) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย พบว่า จากการทดสอบสมมติฐานระดับการศึกษาแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้มาจากประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับที่ต่ำทำให้โอกาสในการเข้าไปทำงานที่ดีมีน้อยลงส่งผลในเรื่องของรายได้ ฉะนั้นกลุ่มคนเหล่านี้จึงมีส่วนร่วมได้ดีในโครงการเพราะสามารถนำสร้างรายได้เสริม หรือสามารถสร้างอาชีพจากโครงการนี้ได้

8. การทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทลุง จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ 10,001-15,000 บาท มีส่วนร่วมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) ซึ่งสอดคล้องกับ ทรกนก ศิริรัตนะ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน รายเฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้สาเหตุมาจากประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ หรือรายจ่ายในครัวเรือนจึงสนใจที่จะสร้างรายได้เสริมด้วยการเข้าร่วมโครงการเพื่อนำเงินรายได้เสริมไปใช้ในครัวเรือน

9. การทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ประชาชนที่มี ตำแหน่งในโครงการ ฯ จะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้มีส่วนร่วมมากที่สุดเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ ($\bar{X} = 3.83$) ซึ่งสอดคล้องกับ Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน วิโรจน์ ชำนาญการ, 2549, หน้า 10-11) ได้เสนอว่า สถานภาพทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สถานภาพสังคมในที่นี้กล่าวคือ การเป็นกรรมการชุมชน เป็นบุคคลที่เป็นตัวประชาชนในการบริหารชุมชน ทั้งนี้มาจากกลุ่มแกนนำคณะกรรมการชุมชนที่ทำงานประสานสอดคล้องกับประชาชนในชุมชนในการต้องการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยการเสนอโครงการที่ตรงตามความต้องการของคนในชุมชนส่วนใหญ่ จึงทำให้กลุ่มผู้เข้าร่วมเกิดความตื่นตัวในการเข้าร่วมทำกิจกรรมใน โครงการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมากด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ จากข้อสรุปดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เมืองพัทยา ควรประกาศให้ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟให้เป็นชุมชนตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการจัดการขยะต้นทาง และสร้างรายได้จากการแปรรูป การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ถือได้ว่าสามารถเป็นชุมชนต้นแบบในพื้นที่เมืองพัทยาและใกล้เคียงได้
2. เมืองพัทยาควรมีการดำเนินงานในด้านการจัดการขยะต้นทาง การคัดแยก และแปรรูปขยะให้เกิดประโยชน์ในมูลค่านอกจากเป้าหมายชุมชนแล้ว ควรมีการดึงภาคประชาชน หรือหน่วยงานราชการ สถานศึกษา สถานประกอบการ โรงแรมต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถลดปริมาณขยะจากการจัดการต้นทาง และสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้สูงสุดต่อไป อีกทั้งยังช่วยประหยัดงบประมาณในการกำจัดขยะของเมืองพัทยา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก เพื่อความยั่งยืนในอนาคต ควรมีการขยายกลุ่มแกนนำโดยนำเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ส่งเสริมปลูกฝังให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการขยะต้นทาง การนำขยะมาใช้ประโยชน์ และการสร้างรายได้เสริมจากขยะในอนาคตได้อย่างยั่งยืน
2. ควรมีการยกระดับกิจกรรมโครงการ ได้แก่ การคัดแยกถุงพลาสติก การคัดแยกกล่องนม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์โดยใช้ร้านค้าศูนย์บาทเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนขยะเป็นสิ่งของเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชน
3. ควรมีการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ โครงการไปสู่ชุมชนอื่น ๆ เพื่อนำไปเป็นต้นแบบในการจัดการขยะต้นทางอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้สนใจได้ศึกษา และนำไปใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก จึงควรมีการศึกษาถึงปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีเป็นแนวทางให้ชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการ
2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชิงลึกถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
3. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของผู้นำชุมชน เยาวชน หรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ในการส่งเสริมการทำกิจกรรมคัดแยกขยะต้นทาง แปรสภาพขยะเป็นรายได้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่จะเข้าร่วมในการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ พาหอม. (2548). การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2558). โครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ฯ ระดับจังหวัด. เข้าถึงได้จาก <http://tambon.dopa.go.th>
- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงสร้างสารถี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ: กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- โกวิท พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.ท.
- เคลย์ตัน, เจมส์ แอล. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม (วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุล, เมธิสาพงษ์ สักดิ์ศรี, แปล). นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- จันทวีร์ เกษมสุข. (2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ถวิลวดี บุรีกุล และปัทมา สุปกำปิง. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.

- ชรกนก ศิริรัตนะ. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระพงษ์ แก้วหาญชัย. (2543). *การจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: 598 Print.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บัณฑิต ปิ่นสุวรรณ. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น (การจัดการขยะ) กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม*. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). *รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปราณี พันธุมสินชัย. (2536). *การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในสิ่งแวดล้อม 36 ประชาชน ต้องมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม. ใน การสัมมนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ครั้งที่ 4 (หน้า 9)*. กรุงเทพฯ: องค์กรพัฒนาเอกชนร่วมจัดการสัมมนาสิ่งแวดล้อม 36.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร, ชลกาญจน์ ฮาชนันารี, จันทนา เบญจทรัพย์, สหัทยา วิเศษ และพระมหาสุทิตย์ อบอุ่น. (2552). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ริชแมกซ์ อินเตอร์พรีน.
- พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. (2552). *องค์การและการบริหารจัดการ*. กรุงเทพฯ: ชิงค์ บีคอนด์บุ๊กส์.
- กิริดี ลีภากรณ์. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ: กรณีศึกษาชุมชนมาบชลูด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง*. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มติคณะรัฐมนตรี. (2558). *มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยและ
มาตรการกระตุ้นการลงทุนขนาดเล็กของรัฐบาลทั่วประเทศ*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaigov.go.th>

เมืองพัทยา. (2544). *ระเบียบเมืองพัทยาว่าด้วยคณะกรรมการชุมชน พ.ศ. 2544*. ชลบุรี: เมืองพัทยา.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). *หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทย.

รอมสัน หมาดมานัง. (2554). *กระบวนการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาล
นครยะลา จังหวัดยะลา*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิชาสิ่งแวดล้อม
กับการพัฒนา, คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

วิจิต อู่อัน. (2548). *การวิจัยและการสืบค้นข้อมูลทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: พรินท์แอมมี่ (ประเทศไทย).

วิโรจน์ ชำนาญการ. (2549). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็ก
และเยาวชนในตำบลเหมืองง่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศรีสุรางค์ ปินทานนท์. (2550). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาศักยภาพ
หมู่บ้าน/ชุมชน (SML): กรณีศึกษา โครงการจัดซื้อรถเกี่ยวข้าวของสองหมู่บ้านในตำบล
ดอนขมิ้น อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาสังคมเพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ศักดิ์สิทธิ์ เข้มศรี. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดการขยะในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิวกานต์ กระจิอุณะ. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบล
ศรีวิไล จังหวัดหนองคาย*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
นโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมฤดี นิโครวัฒน์ยิ่งยง. (2536). *สิ่งแวดล้อมปี 36: ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ
สิ่งแวดล้อม*. ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย 18-19 ธันวาคม พ.ศ. 2536 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติ
สิริกิติ์. กรุงเทพฯ: องค์กรพัฒนาเอกชนร่วมจัดการสัมมนาสิ่งแวดล้อม.

สำนักนโยบายและแผน สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2558). *มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่
ระดับตำบล*. เข้าถึงได้จาก <http://www.ppb.moi.go.th>

- สำนักพัฒนาสังคม เมืองพัทยา. (2558). *แบบเสนอโครงการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: เมืองพัทยา.
- สำนักพัฒนาสังคม เมืองพัทยา. (2559). *แผนชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ*. ชลบุรี: เมืองพัทยา.
- สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณ เมืองพัทยา. (2558). *แผนพัฒนาเมืองพัทยา 3 ปี พ.ศ. 2559-2561*. ชลบุรี: เมืองพัทยา.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุชิต พฤทธิอนันต์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา เทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพลาย จังหวัดสมุทรปราการ*. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุรักษ์ นิยมเวช. (2554). *บทความเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- อภิเชษฐ ธาราพงษ์. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา ชุมชนเสนานิคม 2*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- อรพินท์ สพโชคชัย. (2551). *หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม (Participatory governance) ในกิจกรรม Home office day*. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/482092>
- อุบลวรรณ สืบยุค. (2529). *ปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ศึกษากรณี: การตั้งถิ่นฐานใหม่ของผู้มีรายได้น้อย โครงการฟื้นฟูนครบางบัว กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Planning Association*, 35, 216-224.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี
คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับการศึกษาระดับปริญญาโทของหลักสูตร การศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการ บริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา ข้อมูลต่าง ๆ ในกรณีนี้เป็นการศึกษาในเชิงวิชาการ จะไม่มี ผลกระทบทางลบแก่ท่านผู้ให้ข้อมูลแต่ประการใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบ ในการตอบแบบสอบถามอย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง ทั้งนี้ หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือ จากท่านเป็นอย่างดี

สำหรับแบบสอบถามชุดนี้มีเนื้อหา 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

(ตำบลละ 5 ตำบล)

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นายวิจักขณ์ เพชรนุช

นิติคปริญญโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวอย่าง

คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในช่อง () ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการ ฯ		\checkmark		
2. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ฯ	\checkmark			

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่อง () ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 15-20 ปี () 21-30 ปี

() 31-40 ปี () 41-50 ปี

() 51 ปีขึ้นไป

3. อาชีพหลัก

() ธุรกิจส่วนตัว เช่น อพาร์ทเมนท์, บ้านเช่า, ธุรกิจให้บริการต่าง ๆ ฯลฯ

() ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() รับจ้างทั่วไป

() ค้าขาย เช่น ร้านอาหาร, ร้านขายของชำ ฯลฯ

() นักเรียน/ นักศึกษา

() แม่บ้าน

() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้ศึกษา () ประถมศึกษา

() มัธยมต้น () มัธยมปลาย/ ปวช.

() อนุปริญญา/ ปวส. () ปริญญาตรีขึ้นไป

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() ไม่เกิน 5,000 บาท () 5,001-10,000 บาท

() 10,001-15,000 บาท () 15,001 บาทขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชน

() ต่ำกว่า 1 ปี () 1-5 ปี

() 6-10 ปี () 11 ปีขึ้นไป

7. ตำแหน่งในโครงการ ฯ

() กรรมการ

() ผู้เข้าร่วมโครงการ ฯ

**ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่
ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท)**

คำอธิบายระดับการมีส่วนร่วม

- มากที่สุด (4) หมายถึง เข้าร่วมเป็นประจำทุกครั้งที่
 มาก (3) หมายถึง เข้าร่วมบ่อยครั้ง
 น้อย (2) หมายถึง เข้าร่วมบางครั้ง
 น้อยที่สุด (1) หมายถึง เข้าร่วมน้อยครั้ง หรือไม่เคยเข้าร่วม

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อรับฟังขั้นตอนการค้นหาปัญหาเป็นประจำ				
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ของมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) เป็นประจำ				
3. ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือถึงความต้องการจัดทำโครงการ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนเป็นประจำ				
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) ตามลำดับความสำคัญของปัญหาในชุมชนเป็นประจำ				
5. ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอโครงการ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนทุกครั้ง				
6. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาคมเพื่อเสนอโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ				
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ				

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะร่วมดำเนินกิจกรรมในโครงการ ฯ เป็นประจำ				
2. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือนทุกครั้ง				
3. ท่านมีส่วนร่วมในการนำขยะอินทรีย์จากการคัดแยกส่งต่อให้ทางชุมชนนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยเป็นประจำ				
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์บอกต่อเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องที่อาศัยภายนอกชุมชนให้รู้จักการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือน และนำกลับมาใช้ประโยชน์เป็นประจำ				
5. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เป็นประจำ				
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เพื่อสร้างรายได้สู่ครัวเรือน จากการคัดแยกขยะต้นทางอย่างสม่ำเสมอ				
2. ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากปุ๋ยอินทรีย์ที่เป็นผลผลิตจากขยะ ในครัวเรือนของท่านอย่างสม่ำเสมอ (ทั้งใช้เองและนำไปให้ผู้อื่นใช้)				
3. ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการจำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือนของท่านอย่างสม่ำเสมอ				
4. โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ฯ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน อาทิ การลดจำนวนการว่างงาน และการส่งเสริมความเป็นอยู่ในครัวเรือนที่ดีขึ้น				

ประเด็นการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
5. ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ฯ ซึ่งทำให้ปริมาณขยะที่จะล้นถังขยะของชุมชนและสภาพของน้ำขยะที่ส่งกลิ่นเหม็นลดลง				
6. ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการลดลงของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เกิดจากขยะอินทรีย์				
7. ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างทั่วถึง และตอบสนองความต้องการของชุมชนของท่าน				
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล				
1. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ ฯ โดยเข้าร่วมรับฟังประชุมสรุปชี้แจงผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ				
2. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ ฯ อย่างสม่ำเสมอ (ทุก ๆ เดือน)				
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรายรับ-รายจ่ายจากการดำเนินงานของโครงการ ฯ (ทุก ๆ เดือน)				
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและสรุปการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาอุปสรรคเพื่อการปรับปรุงแก้ไข (ทุก ๆ เดือน)				

*****ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม*****

ภาคผนวก ข

ภาพกิจกรรมใน โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ

ประชาชนเข้าร่วมรับฟังแนวทางในการดำเนินงานของกิจกรรมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ประชาชนร่วมกิจกรรมในโครงการ โดยการคัดแยกขยะอินทรีย์จากครัวเรือน

เยาวชนในชุมชนร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะ โดยร่วมกันคัดแยกขวดน้ำ

ประชาชนร่วมกันเรียนรู้การใช้เครื่องผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ประชาชนร่วมกันนำขยะอินทรีย์ที่คัดแยกมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ผลผลิตที่ได้จากการคัดแยกขยะอินทรีย์

ประชาชนร่วมประชุมประจำเดือน ติดตามผลการดำเนินงาน